

**A MAGYAR GAZDASÁG ÉS AZ
ENERGIASZEKTOR HELYZETE,
KILÁTÁSAI 2010**

Budapest, 2010. április

GKI Energiakutató és Tanácsadó Kft.

Cím: 1092 Budapest, Ráday u. 42-44.

Telefon: 373-0751

Telefax: 373-0752

E-mail: hegedusm@gkienergia.hu

Honlapcím: www.gkienergia.hu

Az anyagot összeállította:

Dr. Hegedűs Miklós

Közreműködő:

Dr. Barta Judit

Kádár Ágnes

Copyright: GKI Energiakutató Kft.

A tanulmánynak vagy részeinek bármely módon való sokszorosítása tilos.

A tanulmány megállapításai csak a forrás megjelölésével idézhetők.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Makrogazdasági előrejelzés.....	4
1.1. A magyar gazdaság helyzete és a 2010. évi kilátások	4
1.2. Világgazdasági feltételek, hazai várakozások.....	9
1.3. Előrejelzés 2010-re.....	10
2. Energetika.....	17
2.1. A primer energiahordozók és összetételének várható alakulása 2010.....	17
2.2. A villamos energia szektor helyzete, kilátásai 2010.....	23
2.3. A földgáz-szektor helyzete és kilátásai 2010.....	25
2.4. Az üzemanyag-szektor helyzete és kilátásai 2010-re	27
3. Energiahordozók áralakulása.....	32
3. 1. Világpiaci tendenciák.....	32
3.2. Hazai tendenciák	36

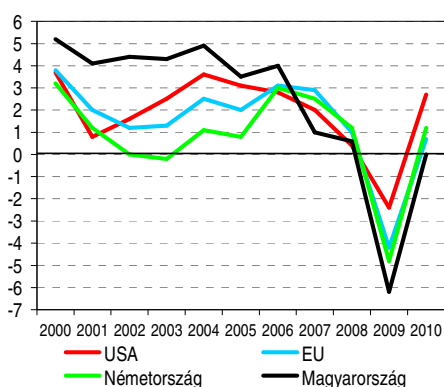
1. Makrogazdasági előrejelzés*

1.1. A magyar gazdaság helyzete és a 2010. évi kilátások

A pénzügyi és gazdasági világválság első – a helyzet és a várakozások folyamatos romlásával, az általános bizalmatlanság következtében kialakuló pánikreakciókkal jellemezhető – szakasza 2009 tavaszán véget ért, azóta szinte folyamatosan emelkednek a konjunktúra- és tőzsdeindexek, erősödik a befektetők kockázatvállalási hajlandósága. Öt-hat negyedéves visszaesés után 2009. III. negyedévében az **USA-ban** 0,6%-os, az **EU-ban** 0,3%-os növekedés volt az előző negyedévhez képest. A növekedés a IV. negyedévben ez az USA-ban gyorsult (1,4%), az EU-ban viszont a minimálisra csökkent (0,1%). A **mélypont elérése** – az annak közelében való stagnálás – **után** kezdődik a **harmadik** szakasz, a **kilábalás**.

Ennek **sebessége** és **tartóssága** azonban – különösen a számunkra legfontosabb **EU-ban** – **bizonytalan**, a folyamat **törékeny**. A pánik idején radikálisan visszavágtott készletek feltöltése már részben megtörtént. Az alacsony kapacitáskihasználtság visszafogja a beruházási keresletet, a még tovább romló foglalkoztatás – amely egyúttal minimalizálja a béremeléseket is – pedig akadályozza a lakossági fogyasztás emelkedését. A bankszektor átstrukturálása még nem fejeződött be, a bizalom még nem állt teljesen vissza, így a kereslet a hitelpiacról is csak kevés pótlólagos forráshoz jut. Emellett a költségvetési eszközökkel történt keresletélénkítés is folytathatatlaná válik, mindinkább napirendre kerül a fiskális egyensúly romlásának megállítása, majd javítása. Az EKB – ígérete szerint – márciustól fokozatosan leáll likviditásbővítő akcióival. A legnagyobb, német konjunktúrakutató intézet, az Ifo felmérése szerint az év elejére megtorpant a világgazdasági növekedéssel kapcsolatos várakozások javulása. A különböző előrejelző intézmények – melyek 2009. közepétől javítani kezdték prognózaikat – februártól már nem tesznek ilyet. Például az Európai Bizottság most februárban lényegében nem változtatott 2009. októberében készült 2010. évi előrejelzésén, miközben januárban az IMF egy annál optimistább prognózist tett közzé.

Világgazdasági régiók növekedése, 2000-2010 (előző év = 100)

Forrás: Európai Bizottság 2009. október, GKI

GDP-prognózisok, 2009-2010 (előző év = 100)

		OECD*	IMF**	Európai Bizottság
2009	Világ összesen	-1,7	-0,8	-1,2*
	OECD-országok	-3,5	-3,2	-3,6*
	GMU	-4,0	-3,9	-4,1***
2010	Világ összesen	3,4	3,9	3,1*
	OECD-országok	1,2	2,1	1,5
	GMU	0,9	1,0	0,7***

* 2009. október
** 2010. január
*** 2010. február

Forrás: OECD, IMF, Európai Bizottság

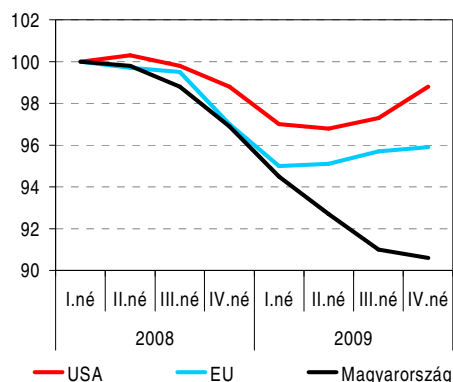
A magyar **gazdaságpolitika** – a 2007-ig folytatott fegyelmezetlen, túlköltekező költségvetési magatartás hatásai miatt – a válságra nem reagálhatott átfogó anticiklikus kereslet-élénkítéssel. A **nemzetközi bizalom visszaszerzése érdekében** hosszú távú szerkezeti kiigazítást kellett megindítani

* Az 1. fejezet kivonat GKI Gazdaságkutató Zrt. által készített éves előrejelzésből

a nyugdíjrendszerben, egyes szociális ellátásoknál és az adórendszerben; gyorsított módon kellett csökkenteni az államháztartási kiadásokat, a zuhanó GDP ellenére lényegében szinten tartani a 2008-ra már lecsökkentett GDP-arányos deficitet. Ez a belső kereslet szűkítését okozta. 2008. I. negyedévéhez képest 2009 végéig nemzetközi összehasonlításban a magyar **fogyasztás sokkal erőteljesebben, a beruházások viszont kevésbé** csökkentek, mint az USA-ban vagy az EU-ban. Ez utóbbi főként azzal magyarázható, hogy egyrészt a beruházások Magyarországon a válság előtt is alacsony szinten voltak; másrészt a beruházási kereslet visszaesése az EU-források felhasználása révén fékezhető volt. **A jövő szempontjából a kiigazítás szerkezete nálunk kedvezőbb.**

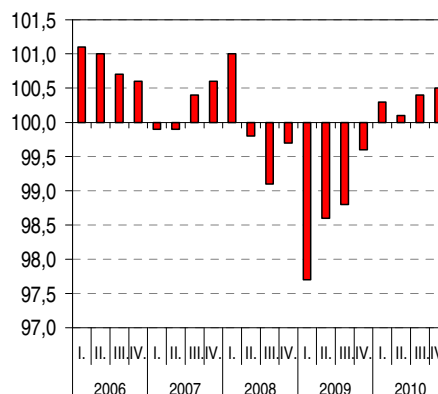
Magyarországon a fogyasztás visszaesése hasonló a beruházásokéhoz. Ebben a foglalkoztatás romlása, a nominális jövedelmek befagyasztása vagy kifejezett csökkentése, a korábbi hitelek terheinek megugrása és az új hitelfelvételi lehetőségek szűkülése mellett szerepe volt az év közepi adóátrendezésnek is. Ez ugyanis a hiány csökkentése és a fogyasztás megdrágítása mellett 2009-ben lényegében csak a vállalkozókat kedvezményezte, hogy aztán 2010-re már érzékelhető szja-csökkentést, összességében a bérköltségek versenyképességet javító mérséklését is lehetővé tegye.

GDP, 2008-2009
(2008. I. negyedév = 100)

Forrás: KSH, **GKI**

GDP növekedés negyedévenként, 2006-2010
(előző negyedév = 100)

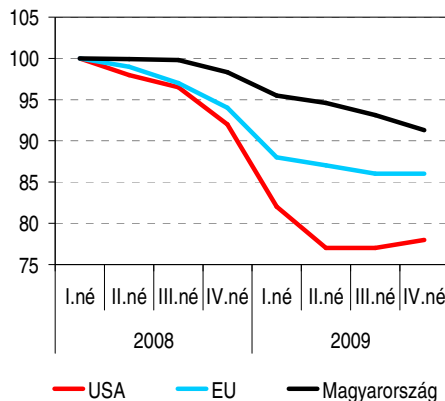
Forrás: KSH, **GKI**

A foglalkoztatási, bérezési és fogyasztási folyamatok fokozatosan és erőteljesen alkalmazkodtak a recesszióhoz. 2009 egészében a foglalkoztatottak száma jelentősen, mintegy 100 ezer fővel, 2,5%-kal csökkent, miközben a munkanélküliségi ráta 2,2 százalékponttal, 10,1%-ra emelkedett (de az év végén már 10,5% volt). A foglalkoztatási arány egy év alatt 1,3 százalékponttal, 55,4%-ra csökkent, ami megegyezik a tíz évvel korábbival. **A változások mértéke hasonló az EU-ban tapasztaltakhoz, de Magyarország eleve rosszabb foglalkoztatási színtről indult.** A versenyszektorban közel 7%-os volt a létszámcsökkenés, ez leglátványosabban a feldolgozóipar nagy és közepes méretű cégeiben fizikai munkát végző férfiakat, s a Közép- és a Nyugat-Dunántúlt érintette. A költségvetési szférában mintegy 3,5%-os volt a kimutatott létszám bővülés, a közmunkában részt vevő, átlagosan 60 ezer fő nélkül azonban 0,6%-os csökkenés lenne. Megugrott a 15-24 éves fiatalok munkanélkülisége: 80 ezer főre, 20%-ról 26,5%-ra. A tényleges munkanélküliség persze kisebb, mivel a kisvállalkozások körében egyértelmű a **szürkülés**, a nem legális foglalkoztatás, a zsebbe adott jövedelem és a számla nélküli értékesítés növekedése.

2009-ben a **bruttó átlagkereset** 200 ezer forint volt, 0,5%-kal magasabb a 2008. évinél. A nettó átlagkereset a versenyszférában 4,4%-kal nőtt, a költségvetésiben 4,5%-kal csökkent. A versenyszektorban sok helyen egyáltalán nem emelkedett, sőt – a részmunkaidőre, csökkentett hetinapos termelésre való átállás, jutalékcsökkenés miatt – kisebb lett a nominális kereset. A közszférában pedig főleg a 13. havi fizetés teljes megszüntetése okozta a csökkenést.

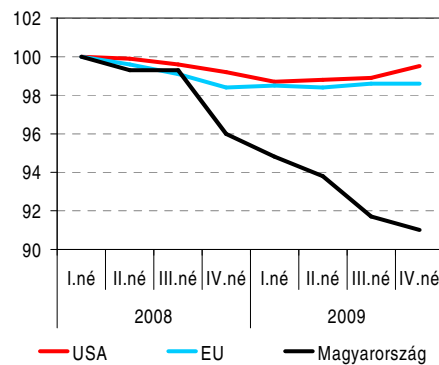
Végeredményben a **reálkeresetek 2,4%-kal csökkentek** (de az üzleti szférában stagnáltak). A **lakosság reáljövedelme ennél jobban, kb. 5%-kal esett vissza**, amiben szerepet játszik a foglalkoztatás csökkenése, a nyugdíjak és jóléti transzferek korlátozása. A csökkenő jövedelmek miatt a lakosság (GDP-hez viszonyított) bruttó megtakarítása kisebb lett, de hitelfelvételének zuhanása, törlesztési kötelezettségeinek emelkedése miatt **nettó megtakarítása** a 2008. évi 1,2%-ról **3,2%-ra nőtt**.

Beruházás, 2008-2009
(2008. I. negyedév = 100)

Forrás: KSH, **GKI**

Háztartások fogyasztása, 2008-2009
(2008. I. negyedév = 100)

Forrás: KSH, **GKI**

Miközben a **belső kereslet** 2009-ben egyre inkább csökkent, a **külső kereslet** a kezdeti hatalmas zuhanás után már a II. negyedévtől emelkedni kezdett (az előző negyedévhez viszonyítva). Decemberben a kivitel volumene már 15%-kal meghaladta az egy évvel korábbi (igaz már nagyon alacsony) szintet. Az év egészében azonban a kivitel volumene 12, a behozatalé ennél is sokkal nagyobb mértékben, 17%-kal csökkent. Az export visszaesése megfelel az EU átlagának, az importé viszont annál sokkal markánsabb, ami a belföldi kereslet összeszűkülésének, a **készletállomány leépítésének** következménye, de szerepe lehetett a korábinál gyengébb forint versenyképességet javító hatásának is.. A külkereskedelemben a 2008. évi 0,3 milliárd euró passzívum után 2009-ben **4 milliárd euró aktívum** keletkezett, a **cserearányok 1,8%-kal javultak**.

A cégek többsége még mindig kereslethiánnyal és likviditási feszültségekkel küzd. A felszámolások és végelszámolások száma erőteljesen emelkedik, de nemzetközi összehasonlításban így sem magas és még mindig több cég alakul, mint amennyi tönkremegy.

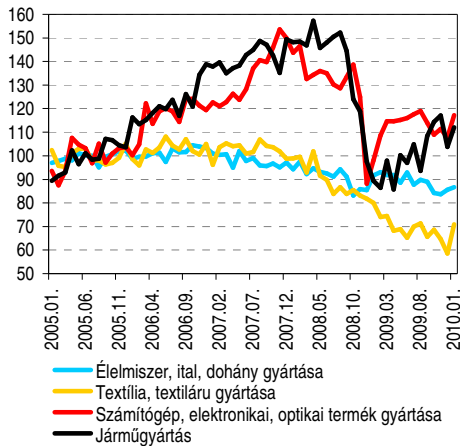
Az **ipari termelés** volumenének 17,7%-os visszaesése kissé nagyobb az EU átlagánál (14%), de hasonló például Németországhoz. A **kivitel** az év egészében **a termelésnél erőteljesebben csökkent**, de az utolsó hónapokban már a belföldi értékesítés volt a „visszahúzó” erő. Ennek a következménye, hogy miközben a jellemzően exportorientált közepes és főleg nagy cégek termelése a II. félévben már lényegesen kisebb visszaesést mutatott, a kis (50 fő alatti) vállalkozások visszaesése még el is mélyült.

Az **építőipari termelés tavaly már negyedik éve csökkent**, a mélyépítés azonban 2008 után 2009-ben is emelkedett, ami elsősorban az EU társfinanszírozással megvalósuló út- és autópálya-, közmű- és távvezeték-építés, vasútfelújítás, valamint a 4-es metró munkáinak eredménye.

A **mezőgazdasági** termelés volumene az utóbbi években erősen ingadozott: a 2007. évi 11%-os visszaesést 2008-ban a kiváló időjárásnak köszönhetően 28%-os növekedés követte, míg 2009-ben mintegy 10%-kal csökkent a bruttó termelés.

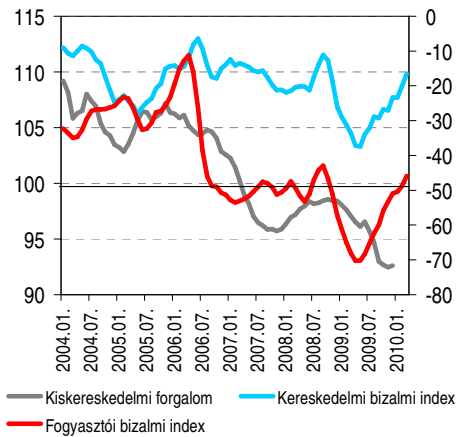
Míg az áruterelő ágazatok GDP-termelése 14,4%-kal, a szolgáltató ágazatoké csak 2,3%-kal lett kisebb. (Ezen belül a közszolgáltatások teljesítménye csak 1%-kal.) A válságok természetének megfelelően a szolgáltató szektor enyhíti a visszaesés mértékét, egyfajta **stabilizátor** szerepet tölt be. A **kiskereskedelemben** – a gazdaságra egyébként jellemző tendenciáktól eltérően – **a II. félévben elmélyült a recesszió**, a forgalom az I. félévi 3% után 7%-kal zuhant, főleg az élelmiszereken és napi cikkek kivüli termékeké. (Az év egészében a gépjármű- és alkatrészforgalom több mint 40%-kal csökkent.)

Ipari ágazatok termelése, 2005-2009
(2005. havi átlaga= 100)

Forrás: KSH

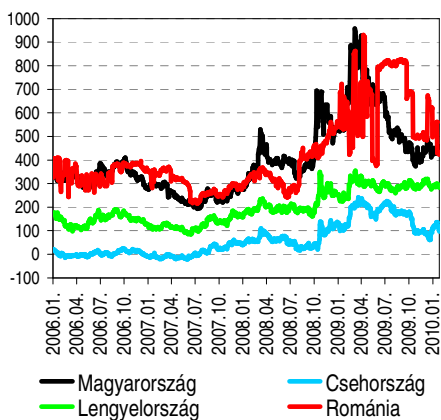
Bizalmi indexek és kiskereskedelmi forgalom, 2004-2010

Forrás: KSH, GKI

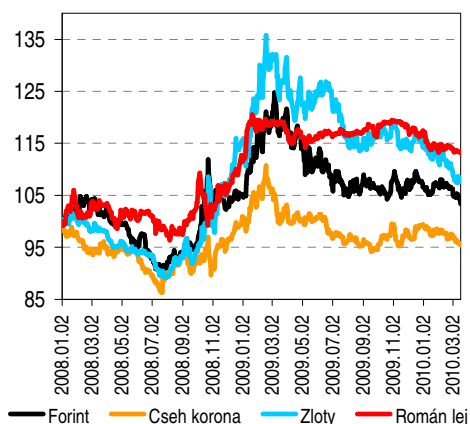
A fogyasztói árak emelkedése az év során érezhetően gyorsult. Az I. negyedévben 3,0 és a II. negyedévben 3,6%-os áremelkedést a III. negyedévben az adóemelések által indokoltnál kisebb, 5%-os árdinamika követte, ami a IV. negyedévre tovább, 5,2%-ra emelkedett. Végeredményben éves átlagban 4,3%, az év végén 5,6% volt az infláció, ami aztán 2010 januárjában 6,4%-ra emelkedett (főleg az újabb adóemelések és az emelkedő világgpiaci energiaárak hatására). Februárban már csak 5,7% volt az árnövekedés üteme. **A vásárlóerő szűkülése kemény korlátot állít az infláció elé.**

Régióbeli kamatfelárak az eurókatok felett, 2006-2010

Forrás: Eurostat (tízéves kötvény)

Közép-európai devizák euró-árfolyama, 2008-2010
(2007. december 31. = 100)

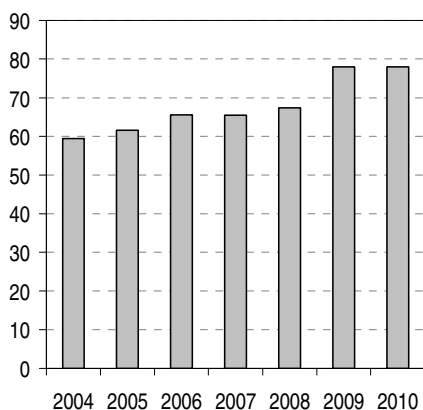
Forrás: ECB

A forint árfolyama a 2009 február-márciusi igen gyenge színtről fokozatosan javult. Az I. negyedévi 294 forintos euróárfolyam a II. negyedévre 286 forintra erősödött, majd a III. és IV. negyedévben

meglehetősen stabilan 270 forint körül alakult. Az árfolyam szeptember óta a régió árfolyamaival együtt mozog, vagyis az ingadozások főleg nem hazai okokkal magyarázhatóak (és jelentősen enyhültek, egy +/-2,5%-os sávon belüliek). A forint és a régiós devizák erősödése részben a javuló nemzetközi befektetői hangulat eredménye. 2008 eleje óta a lej és a zloty a forintnál jobban gyengült az euróhoz képest, a cseh korona viszont fel is értékelődött (miként és különösen az időközben euróra átváltott szlovák korona is). Emellett a magyar gazdaság megítélése is jelentősen javult: **az adósság refinanszírozása június óta erőteljesen csökkenő kamatok mellett a piacról történik. A jegybanki alapkamat júliustól kezdve 2010 márciusáig nyolc lépésben, összesen 375 bázisponttal, 5,75%-ra csökkent. Nemzetközi összehasonlításban azonban még mindig drágán finanszírozható az államadósság.**

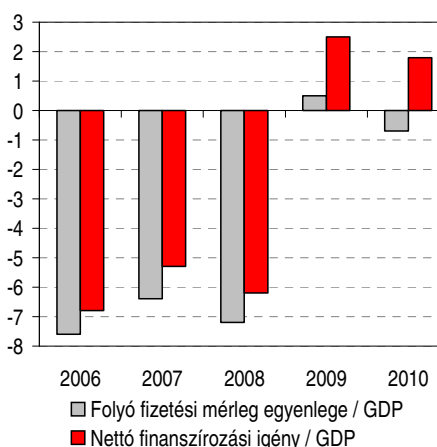
Valójában azonban az államadósság finanszírozása 2009 első felében nem a piacon, hanem az **IMF-EU hitelből** történt. Magyarország eddig a 20 milliárd eurós hitelkeret kb. 70%-át hívta le, s 45%-át használta fel. Az MNB tartalékai korábban soha nem látott szintre növekedtek. A devizában történő eladósodás előnye, hogy az IMF-EU hitel olcsó, hátránya viszont, hogy **növeli az árfolyam-kitettséget**. Magyarország részben ezért – s mert a piacról képes finanszírozni magát – lemondott a további részletek lehívásáról. Ennek fejében, 2010 tavaszáról őszre tolódott a hitelkeretek lehívhatósága, ami nyugodt átmenetet biztosít a választások utáni hónapokra. Sikeres volt a magyar euró- és dollárkötvény-kibocsátás (2009 júliusában, illetve 2010 januárjában), s a **görög krízis sem hatott tartósan negatívan** a magyar gazdaság megítélésére. Sőt a magyar kiigazítást sokan példaként állítják a nagy államháztartási hiánnyal most szembesülő országok elé.

Bruttó államadósság a GDP százalékában, 2006-2010

Forrás: PM, **GKI**

Külső egyensúly, 2006-2010

Forrás: MNB, **GKI**

A külső és belső folyó egyensúly ugyanis 2009-ben igen kedvezően alakult. Az államháztartás ESA módszertan szerinti hiánya 3,9% lett. A külső egyensúlyban 2009-ben aktívum keletkezett (a régióban valószínűleg egyedülként!). A folyó fizetési és tökemérleg a 2008. évi 6,6 milliárd eurós deficit után 2009-ben 2,3 milliárd euró körüli aktívummal zár, ami egyetlen év alatt mintegy **9 milliárd eurós, a GDP 9%-át elérő javulást jelent!** Ez az áruk és szolgáltatások megugró aktívumának, a lecsökkent profitok következtében visszaeső jövedelemkiáramlásnak és az EU-transzferek emelkedésének az együttes eredménye. A szélesre nyílt export-import olló ugyanakkor a **nemzetgazdasági készletek markáns leépítésére** utal, ami egyrészt egy ekkora recesszió közepette indokolt, másrészt a következő években részben **visszapótlást igényel. A GDP belföldi felhasználása 11,5%-kal, a termelés visszaesésénél sokkal nagyobb mértékben zuhan.** Makrogazdasági szempontból ez alapozza meg a külső egyensúly látványos javulását.

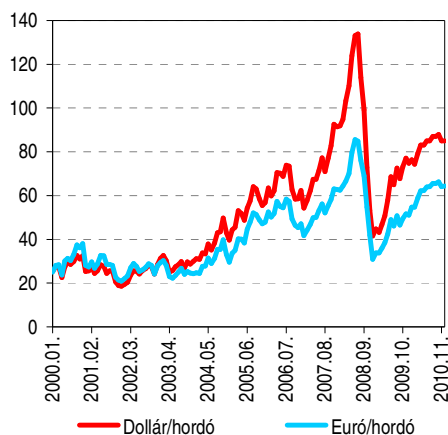
1.2. Világ gazdasági feltételek, hazai várakozások

A fejlett országokban a 2009. évi 3,3%-os visszaesést 2010-ben 1,9%-os növekedés követi, ami alacsony ütemnek számít a válságból való kilábalás idején. Az EU és a GMU GDP-je 2010-ben 0,7%-kal, **Németországé** 1,2%-kal emelkedik. A nagyszámú tagállam által követett (a bankrendszer konszolidálását is tükröző) **fiskális expanzió** hatására a GDP-arányos államháztartási deficit az EU-ban a 2008. évi 2,3%-ról 2009-ben 6,9%-ra, 2010-ben 7,5%-ra, az államadósság 61,5%-ról 73%-ra, illetve 79%-ra emelkedik, jóval a 3%-os, illetve 60%-os referenciaérték fölé. Az EU-ban megkezdődik egy átfogóbb és mélyebb gazdaságpolitikai koordináció kiépítése: ennek mentén **az Unió többsebességűvé kezd válni**. A folyamatban **döntő szerephez jut az Eurogroup**, noha átmenetileg egyetlen tagja sem fogja valamennyi feltételét teljesíteni a Stabilitási és Növekedési Paktumnak.

A jegybanki szerepkört betöltő amerikai Fed **irányadó kamatlába** 0,25%, az Európai Központi Banké (EKB) 1%. Ugyanakkor a hosszú lejáratú állampapírok hozama ennél lényegesen magasabb, ami **a tőke relatív szűkösségét, az infláció emelkedését vetíti előre**. 2010 ősziéig várhatóan sem a Fed, sem az EKB nem emeli a kamatlábat, viszont mindkét intézmény fokozatosan **véget kíván vetni a mennyiségi lazításnak** (állampapírok vásárlása a bankrendszer likviditása érdekében). Ez az EKB esetében azonban súlyos korlátokba ütközik, mert így éppen a nehéz helyzetbe került gyengébb európai országok (PIIGS) és a megrendült pénzintézetek kerülhetnek bajba. Ezért **könnyen lehet, hogy az EKB előbb fog kamatot emelni, mint a Fed**. 2010-ben a fiskális expanzió enyhítése várható, erőteljes szigorítás még nem. A monetáris és fiskális lazítás befejezésének időzítése és mértéke a világgazdasági növekedés lényeges **kockázati** tényezője.

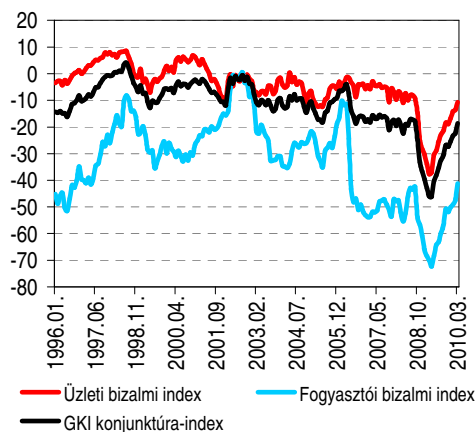
A dollár euróval szembeni, hosszabb ideje tartó gyengülése 2010 elején megállt, sőt megfordult. A 2008. évi 1,47 és a 2009. évi 1,39 dollárral szemben 2010-ben 1,35 dollár körüli éves **átlagfolyam** várható, jelentős rövid távú ingadozásokkal. A Brent típusú **kőolaj** hordónkénti világpiaci ára a 2008. augusztusi 147 dolláros csúcstről 2009. március elejére 40 dollár közelébe esett, azóta visszaesésekkel tarkítva emelkedett, s a 2009. évi átlagosan 62-ről 2010-ben 83 dollárra nő. A **nyersanyagok világpiaci ára** a recesszió által kiváltott általános keresletcsökkenés nyomán 2009-ben 20%-kal csökkent, a fellendülés hatására 2010-ben a nem csekély készletek ellenére 6% körüli emelkedés várható, elsősorban a kínai kereslet bővülése miatt.

A kőolaj (Brent) világpiaci ára dollárban és euróban, 2000-2010

Forrás: Világbank, Eurostat, **GKI**

GKI konjunktúra-index, 1996-2010

Forrás: **GKI**

1.3. Előrejelzés 2010-re

A költségvetési törvény 2010. évi 3,8%-os hiánycélja lényegében megegyezik a tavalyival. A GKI előrejelzése szerint az előirányzatokhoz képest túllépés lesz például a gyógyszerkasszájánál, de több megtakarító intézkedés végső számszerű hatása is kérdéses még; például a MÁV-nál vagy az önkormányzatoknál. Emellett a tartalék terhére már több intézkedés történt. Ugyanakkor a bevételi elmaradások várhatóan kb. 150 milliárd forintot tesznek ki. A **GKI** megítélése szerint **2010-re a tartalékok – esetleg kisebb korrekciós intézkedésekkel – összességében fedezni tudják a bevételi és a kiadási oldalon valószínűsíthető eltéréseket. Ezért kormányzati szándék esetén tartható** az önkormányzatok nélküli államháztartás 3,3% körüli pénzforgalmi deficit-célja, ami a kormányzati szektor egészére **3,8%-os ESA hiányt** eredményezne.

Ugyanakkor a választások megnyerésére esélyes párt **pótköltségvetés** kidolgozását helyezte kilátásba, s eddigi kommunikációjából arra lehet következtetni, hogy kormányzati pozícióból **tárgyalást kezdeményeznének** az EU-IMF elvárások újratárgyalására, mindenképp az ideai deficitcél emelésére (és valószínűleg a túlzott deficit eljárás megszüntetésére jelenleg érvényes 2011-es határidő kitolására). A **GKI** megítélése szerint **elképzeltető**, hogy a **nemzetközi intézmények** – főleg az IMF – **tolerálnak egy 5% körüli 2010. évi hiányt, ha ez idén strukturális reformintézkedésekkel párosul**, pl. a konszolidálni kívánt állami vállalatoknál (az itteni veszteségek újratermelődésének megakadályozására). Talán még a 3% alatti hiány elérésének céldátuma is kitolható lehet egy évvel, 2012-re, **ha** 2011-ben komoly strukturális átalakulásokat jelentő intézkedések történnének az államháztartás alrendszerében. (A magasabb hiány ekkor az átmenet egyszeri költségvetési hatásainak elviselését könnyítené meg.) Ebben az esetben 2010-ben az önkormányzatok nélküli államháztartásban valószínűleg 4,5% körüli pénzforgalmi hiány alakulhat ki, **5% körüli ESA** deficittel. **Ennél lényegesen puhább költségvetési politikához aligha szerezhető meg a nemzetközi szervezetek egyetértése.** Az EU álláspontja különösen kritikus, ugyanis általában csak **új külső ok** miatt fogadnak el magasabb hiányt, ilyen pedig Magyarország esetében nincs. 2011 esetében pedig a tavaly elfogadott, ún. **költségvetési felelősségről szóló törvény** is akadályt jelent, ez ugyanis gazdasági növekedés esetén az államadósság rátájának csökkentését követeli meg (noha a törvény módosítható).

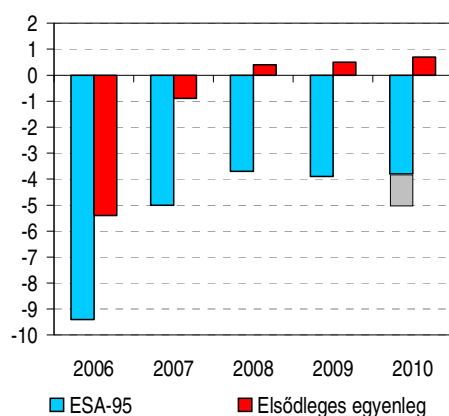
Az ESA módszertan szerinti **bruttó államadósság** a GDP százalékában 2010 végén a tavalyi 78% körül alakulhat, (de valószínűleg emelkedne, ha az ideai hiány 5% lenne). Ez az eladósodottsági szint egyáltalán nem lesz kiugró Európában! Az **adósságfinanszírozás** a magyar pénzügyi rendszer forrásaival, ismétlődő devizakötvény-kibocsátásokkal, valamint az IMF-EU hitelcsomag további részbeni felhasználásával könnyedén megoldható. Emellett a piaci bizalom erősödésével – különösen egy ambiciózus kormányprogram esetén – várhatóan a forint állam-kötvényekbe történő külföldi befektetések is emelkednek; már csak a még mindig jelentős kamatfelárra, és a kockázatok csökkenésére is tekintettel.

A külső egyensúly idén is nagyon kedvezően alakul. Az áruforgalmi aktívum ugyan 4 milliárdról 3 milliárd euróra csökken, de ez a recesszió enyhülésének jele. A nemzetgazdasági készletek 2009. évi nagyfokú visszaesése miatt ugyanis 2010-ben még alig emelkedő belföldi felhasználás mellett is az exportnál **gyorsabb importnövekedés** (4 illetve 5,5%) várható. Emellett az energiahordozók és nyersanyagok áremelkedése miatt 0,5% körüli cserearány-romlás valószínű. A jövedelmi mérleg is kissé romlik, ugyanakkor a nettó EU- támogatások a 2009. évi 1,8 milliárd euróról 2010-re kb. 2,5 milliárd euróra emelkednek. Így Magyarország nem szorul külföldi forrásokra, **a külső finanszírozás 1,8 milliárd euró, a GDP 1,8%-át kitevő aktívumot fog mutatni.** Lassan a külföldi befektetések – a profit visszaforgatása, illetve új beruházások (pl. Mercedes) formájában, de akár a kedvező pénzügyi hozamokat is kihasználva – lendületet kapnak. A magyar **regionális versenyképesség** javulását segítette 2008-2009-ben a forint gyengülése, s 2010-ben is kedvezően alakulnak a relatív fajlagos

béreköltségek. A magyar működőtőke-import meghaladhatja a 3 milliárd eurót, miközben a tőkeexport visszafogott marad. **Végeredményben Magyarország külfölddel szembeni nettó adóssága 2010-ben érezhetően csökkenni fog** (a bruttó adósság a devizatartalék további emelése miatt valószínűleg némileg nő).

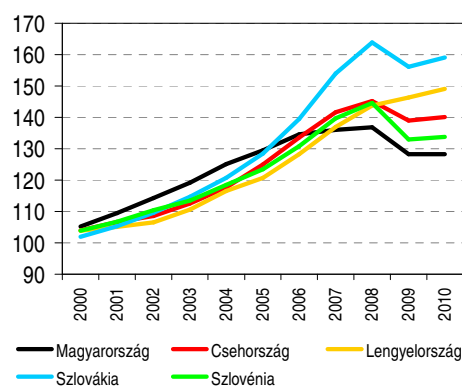
A 2010. évi **gazdasági növekedést** a külső kereslet élénkülése, az EU-forrásokból finanszírozott beruházások, illetve a hazai gazdasági szereplők pesszimizmusának fokozatos oldódása, pénzügyi helyzetük stabilabbá válása, s az ezzel összefüggő részleges készletvisszapótlás határozza meg. Mindebből 2010 egészére még csak **stagnálás adódik**. Ez a gyakorlatban $\pm 0,5\%$ -os növekedési sávot jelent. 2010 I. negyedévében a tavalyi IV. negyedévhez képest már valószínűleg szerény bővülés lesz. Az év során nem számíthatunk ennek töretlen erősödésére, de a II. félévben már az előző év azonos időszakához képest is növekedés várható. A javuló európai konjunktúra **serkentőleg hat a magyar kivitelre**. A **hazai cégek** kereslete – a vállalati tartalékok fokozatos kimerülése, a piacok visszaszerzéséért folyó éles verseny, továbbá a hitelekhez való nehéz, bár a jó adósok számára könnyebb hozzájutás miatt – nagyon **differenciáltan** alakul. A **pénzügyi közvetítő rendszer** működése lassan **konzolidálódik**, de a szinte korlátlanul rendelkezésre álló **olcsó pénz korszaka nem tér vissza**. A lakossági **hitelezést korlátozó szabályoknak nem lesz érdemi hatása**. A bankok egyébként is igen óvatosak lettek a hitelezésükben, így az új limitek 2010-ben nem jelentenek érdemi szigorítást. A magyar bankrendszer idén jórészt „kinövi” a válság kedvezőtlen hatásait.

Államháztartási egyenleg a GDP százalékában, 2006-2010

□ Konszolidációs kiadásokkal
Forrás: PM, **GKI**

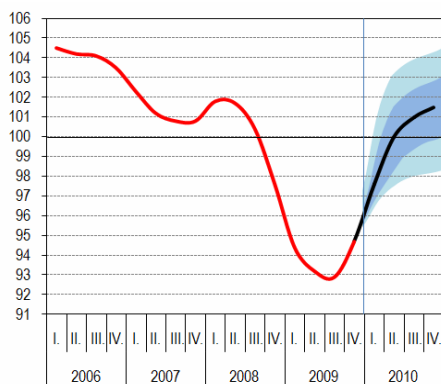
Néhány közép-európai EU-tagállam növekedése, 2000-2010 (1999 = 100)

Forrás: Eurostat, **GKI**

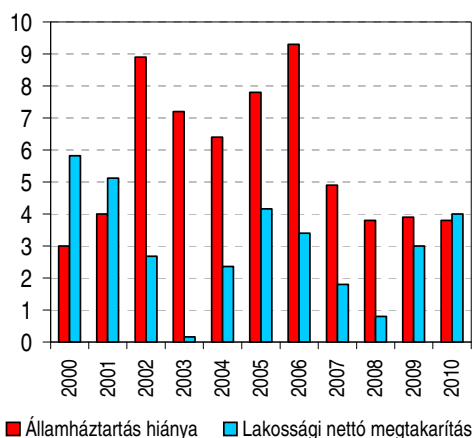
Fokozatosan újraindulhat az EU-termelés egy részének Magyarországra történő kihelyezése, a régiós gazdasági együttműködés fejlődése, továbbá az EU-n kívüli piacok felé történő nyitás. Az ország **tőkevonzó képességének** megítélése **ellentmondásos**: miközben a pénzügyi stabilitás javulásának, az adóátrendezésnek a megítélése kedvező, az állami döntések átláthatósága és a politikai erők szélsőséges szembenállása kedvezőtlen. A kormányváltással összefüggésben az **állami döntéshozatal átmenetileg** minden bizonnyal nagyon **lelassul**. A **beruházási kereslet** a mélyépítőipar számára piacot teremt, a kissé emelkedő gépberuházások és a kissé tovább csökkenő **fogyasztás** viszont az éles importverseny körülményei között behatárolja a hazai termelők lehetőségeit. **A cégek belföldi értékesítése legfeljebb az év vége felé kezd emelkedni**.

A GDP legyezőábrája, 2006-2010 (előző év azonos negyedéve = 100)

Forrás: KSH, GKI

A lakosság pénzmegtakarítása és az államháztartási deficit a GDP százalékában, 2000-2010

Forrás: MNB, GKI

Idén a külső piacokra termelő és szolgáltató ágazatok, cégek termelése nő a leginkább, ami főleg az **ipart**, részben a **közúti szállítást**, a **beutazó turizmust** jelenti. Az ipari bruttó termelés 3-4%-os növekedése kizárólag az export emelkedésének lesz az eredménye. A 3% körül növekvő **építőiparon** belül a mélyépítés lesz a húzóágazat, a magasépítés az ingatlanszektor visszaesését fogja követni. Az üzleti szektorban idén elsősorban hatékonyságnövelő, munkaerő-megtakarító és a kisebb-nagyobb profilváltásokat támogató beruházásokban gondolkodnak, s ezeknek viszonylag szerény az építési vonzata. A **mezőgazdaságban** az év eleji belvizek és a fenyegető árvíz az érintett területeken veszélyezteti a termelést, a csapadékos téli-tavaszi időjárás azonban viszonylag jó termést szokott ígérni. Végeredményben legalább a tavalyihoz hasonló terméssel lehet számolni. A **kiskereskedelmi forgalom mérséklődik**, csak a karácsonyi szezonban várható növekedés az előző év azonos időszakához képest. A **hírközlési** tevékenységet végző cégek árbevétele várhatóan minimálisan csökken. A hangszolgáltatásból származó bevételek visszaesését ugyanis nem tudja kompenzálni az internet-szolgáltatásból származó bevétel-növekedés.

A folyó fizetési és tőkemérleg összetevői, 2007-2010 (milliárd euró)

Egyenleg	2007	2008	2009	2010
Áruforgalmi	0,4	-0,1	4,0	3,0
Szolgáltatási	1,1	0,9	1,6	1,7
Jövedelmi	-7,5	-7,7	-5,3	-5,7
Viszonyzatlan átutalások	-0,5	-0,7	0,2	0,3
Folyó fizetési mérleg	-6,5	-7,6	0,5	-0,7
Tőkemérleg	1,1	1,1	1,8	2,5
Folyó fizetési és tőkemérleg	-5,4	-6,5	2,3	1,8
Folyó fizetési és tőkemérleg (a GDP százalékában)	-5,3	-6,1	2,5	1,8

Forrás: MNB, 2009-2010: GKI

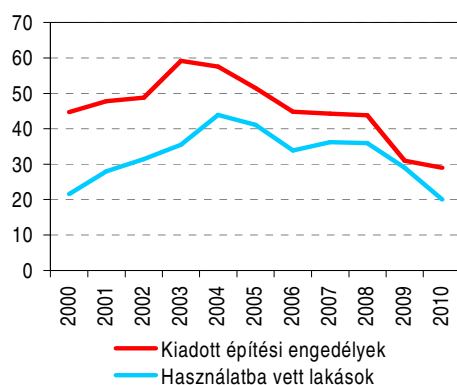
Nem adóssággeneráló finanszírozás egyenlege, 2007-2010 (milliárd euró)

Finanszírozás	2007	2008	2009	2010
Külföldi működőtőke-import összesen	3,3	3,4	2,5	3,2
- Új befektetés	0,8	1,9	1,5	1,5
- Újrabefektetett profit	2,5	1,5	1,0	1,7
Magyar működőtőke-export	-2,6	-0,6	-1,0	-0,7
Portfólió-befektetések egyenlege	-5,5	-2,6	-0,8	0,8
Nem adóssággeneráló finanszírozás egyenlege	-4,8	0,2	0,7	3,3

Forrás: MNB, GKI

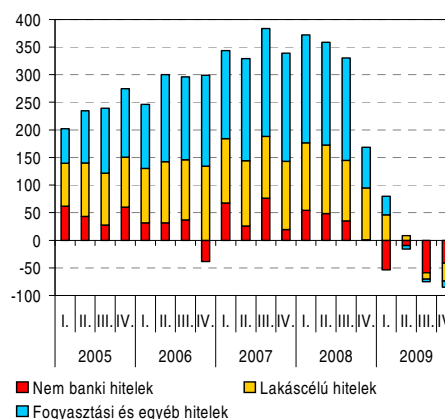
A **vállalkozások**, különösen a kicsik, továbbra is a belföldi kereslet hiányától és a finanszírozási források szűkösségétől fognak szenvedni. A **csődök és vállalatmegszünések száma a válság következtében egész Európában növekszik**, s ez várható nálunk is. Magyarországon közel 1 millió komolytalan vagy kényszervállalkozás működik. A megszünési arány 3%, rendkívül alacsony, a vállalkozások száma folyamatosan emelkedik, ami valójában indokolatlan. Látványosan emelkednek az adóhátralékok. A gazdaság nagy részében a tőkeerős és versenyképes cégek piaci részaránya bővülni, **vállalatfelvásárlási** tevékenysége élénkülni fog. A mikro-, kis- és középvállalkozási szféra **szürkül**.

Lakásépítés és -engedély, 2000-2010 (ezer darab)

Forrás: KSH, **GKI**

A lakossági hitelek nettó negyedéves növekménye, 2006-2009 (milliárd forint, árfolyamhatás nélkül)

Forrás: MNB

A belföldi összkereslet 2010-ben kb. 1%-kal emelkedik. Az EU forrásokból megvalósuló – alapvetően a fizikai infrastruktúrát érintő, de részben versenyképességet javító – fejlesztések kissé gyorsulnak, a vállalkozói beruházások a tavalyi 10% feletti visszaesés után kissé emelkednek, a lakásépítés a tavalyi kezdési megtorpanás hatásaként 32 ezerről 20 ezer körülire zuhan. Így összességében csak **3% körüli beruházás-növekedés** valószínű.

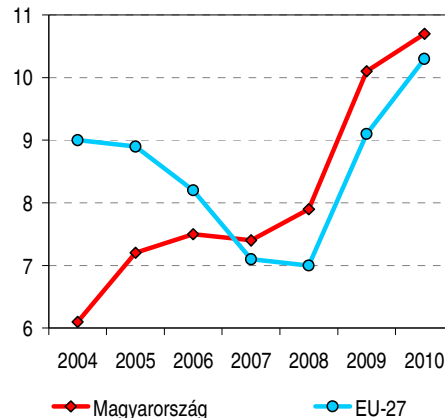
A **lakossági fogyasztás** szintje 1,5%-kal kissé tovább csökken. A **bruttó keresetek** a gazdasági stagnálás, a munkaerő-piaci túlkínálat és az szja-csökkentés figyelembe vételének hatására kb. 2%-kal nőnek. A **nettó keresetek** azonban a módosuló szja-szabályok következtében 7,5%-kal emelkednek, ami a **reálkeresetek 3%-os növekedését** eredményezi. A versenyszférában 3,5%-kal, a közszférában 1,5-2%-kal nő a reálkereset. (Vagyis az üzleti szférában 2009-2010-ben összesen 4%-os reálbér-emelkedés, a közszférában kb. 7%-os reálbér-csökkenés megy végbe.) A **reáljövedelmek ennek ellenére csak stagnálnak.** A foglalkoztatás eleinte még tovább esik, a munkanélküliek támogatása az idő előrehaladtával mérséklődik, a cafeteria-rendszer juttatásai megadóztatásuk miatt visszaesnek, s a család-támogatások nominálisan sem nőnek. A **nyugdíjak reálértéke** pedig az inflációval történő emelés, a 13. havi nyugdíj teljes megszünése és a nyugdíjkorrekció hatását is figyelembe véve **kb. 1%-kal csökken.** A fogyasztók **megtakarítási hajlandósága (kényszere) 2010-ben kissé emelkedik.** A hitelfelvétel lassú, a bruttó megtakarítás növekményétől elmaradó hitelfelvétel megindulásával párhuzamosan a **nettó megtakarítási ráta 4%-ra emelkedik.** Ezzel így elvileg **finanszírozza az államháztartás költségvetési törvényben előírányzott hiányát.**

Az alkalmazásban állók keresete, 2007-2010
(előző év azonos időszaka = 100)

	2007	2008	2009	2010
Bruttó kereset	108,0	107,5	100,5	102
– versenyszféra	109,1	108,4	104,3	103
– közszféra	106,4	106,2	92,1	100
Nettó kereset	103,0	106,8	101,7	107,5
– versenyszféra	103,9	107,4	104,5	108,0
– közszféra	101,7	105,9	95,5	106,0
Reálkereset	95,2	100,7	97,6	103
– versenyszféra	95,9	101,2	100,3	103,5
– közszféra	94,2	99,8	91,7	101,7
Reálnyugdíj	104,1	101,3	94,5	99,0

Forrás: KSH, **GKI**

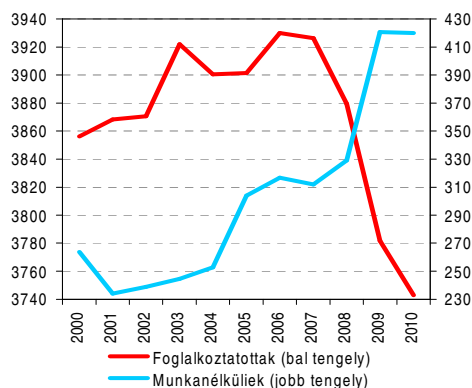
Munkanélküliségi ráta, 2004-2010
(százalék)

Forrás: Eurostat, **GKI**

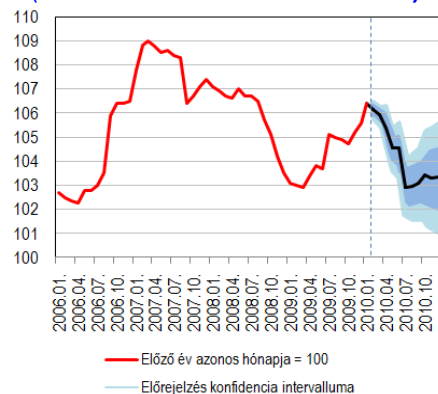
A **foglalkoztatási helyzet** – más országokhoz hasonlóan – **tovább romlik**. A létszám 1%-kal csökken, a munkanélküliség nő, éves átlagban 10,7%-ra, **11% körüli tavaszi csúccsal**, majd szezonális okokkal magyarázható csökkenéssel. Szerény mértékben, de **újraindul a termelékenység emelkedése**.

A foglalkoztatottak és a munkanélküliek száma, 2000-2010 (ezer fő)

Forrás: KSH, **GKI**

Inflációs legyezőábra, 2006-2010 (előző év azonos időszaka = 100)

Forrás: KSH, **GKI**

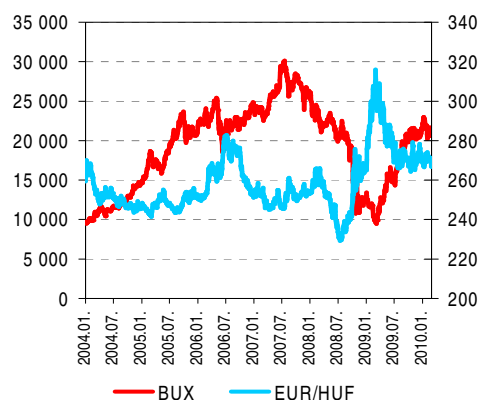
A **magyar inflációs folyamatok iránya** – az eltérő válságkezelési stratégia miatt – **2009 elején elszakadt a nemzetközi tendenciáktól**. A környező országokban és az EU-ban is gyakorlatilag megállt a drágulás, sőt számos országban defláció alakult ki. Ezzel szemben Magyarországon emelkedtek az árak. 2010-től viszont **az egész világon inflációs hullám** lassú beindulása várható az emelkedő energiaárak, a világgazdaságba pumpált plusz likviditás és a költségvetési hiány csökkentése érdekében tervezett adóemelések hatására. Már **elméletileg is megfogalmazódott**, hogy a világgazdasági válság következményeinek kezelése világszerte könnyebb lenne a korábban kívánatosnak minősítettnél valamivel magasabb inflációs cél mellett. Mindenesetre a magyar inflációs folyamatok **iránya** ez év végéig **eltérhet** a nemzetközi trendtől, hiszen nálunk 2010 második felében fut ki az adóemelések hatása, s ezzel mérséklődik a drágulás üteme. A hazai lassulást segíti a stagnáló vásárlóerő, a várhatóan stabil, inkább erősödő, semmint gyengülő forint. 2010 első felében még 5% felett lesz az infláció, de az év végére 3-3,5% körülire csökken, **az infláció mértéke tehát közelít a nemzetközihez**. Így az **éves átlag 4,3% körül** alakul.

Pénzpiaci hozamok, 2006-2010 (százalék, időszak végén)

	2006	2007	2008	2009	2010. II. hó	2010
Referenciahozamok						
– 3 hónapos	7,9	7,5	9,1	6,1	5,6	5,1
– 1 éves	8,0	7,5	9,0	6,0	5,6	4,8
Jegybanki alapkamat	8,0	7,5	10,0	6,25	5,75	5,0
Infláció (előző év azonos hónap)	6,5	7,4	3,5	5,6	5,7	3,3
Infláció (éves átlaga)	3,9	8,0	6,1	4,2	6,1	4,3

Forrás: KSH, MNB

BUX és euró/forint árfolyam, 2004-2010

Forrás: MNB, BÉT

Mivel a magyar egyensúlyi mutatók kedvezőek lesznek, a **fokozatosan javuló befektetői bizalom hatására egyre nagyobb lesz a magyar eszközök iránti kereslet**. Így mérséklődnek az állampapír-hozamok, a forint tovább erősödik. A 2010 tavaszi választások **politikai kockázata** természetesen beárzódik a pénzpiacokon, de ez a **GKI** szerint csak rövid időre állítja meg a vázolt trendet. A kormányalakítást követően meghozott döntések akkor befolyásolnák **negatívan** a pénzpiacokat, ha azok nem egyeztetett és nem fenntartható módon növelnék az államháztartás hiányát. Az állam finanszírozására ráadásul rendelkezésre állnak a nemzetközi hitel-megállapodások le nem hívott részei is. A jegybank így a stabilitás megőrzése mellett az **alapkamatot** a 2009 végi 6,25%-ról és a 2010. február végi 5,75%-ról **2010 végére 5%** környékére csökkentheti. A forint **árfolyama** a pénzpiac és a nemzetközi szervezetek által támogatott gazdaságpolitika esetén a II. félévben 260 forint/euró körül ingadozik, s **éves átlagban 265 körül** alakul.

Az ígértnél **magasabb hiány** kialakulásának veszélye, **laza 2011. évi költségvetési törvényjavaslat** előterjesztése vagy **az euró bevezetésének távoli jövőbe utalása** ennél **gyengébb forintot**, illetve **kisebbségi kamatcsökkentési** lehetőséget valószínűsít. **Hiteles 2014. évi céldátumot** tartalmazó **euróbevezetési program** kidolgozása viszont esetleg **még nagyobb kamatcsökkentést** is lehetővé tenné, miközben a gazdaságpolitikának már a **túl erős forint** – a majdani csatlakozási árfolyam előbb-utóbb – versenyképességre gyakorolt negatív hatásával is számolnia kellene.

A GKI prognózisa 2010-re

	2007.	2008.	2009.	Előrejelzés 2010-re		
	(tény)			szeptemberi	decemberi	márciusi
GDP termelés	101,0	100,6	93,7	100	100	100
– Mezőgazdaság (1)	78,7	154,3	82,5	100	100	100
– Ipar (2)	106,0	100,4	84,1	102	102	102,5
– Építőipar (3)	93,3	94,8	97	104	104	102,5
– Kereskedelem (4)	104,0	97,0	91,5	100	100	98,5
– Szállítás és távközlés (5)	105,1	100,8	95,7	100	100	100,0
– Pénzügyi szolgáltatás (6)	101,1	98,5	100,8	97	100	100
– Közigazgatás, oktatás, egészségügy (7)	96,1	98,5	99,0	100	100	100
– Egyéb szolgáltatás (8)	103,4	94,2	99,0	100	100	100
Magnövekedés (2) + (3) + (4) + (5) + (6)	103,2	99,1	92,7	100	100-101	100-101
GDP belföldi felhasználás	99,0	100,7	88,5	101	101	101
– Egyéni fogyasztás	98,4	99,4	93,3	100	99	98,5
– Állóeszköz-felhalmozás (beruházás)	101,6	100,4	93,5	106	105	103
Külkereskedelmi áruforgalom						
– Export	116,2	105,6	90,9	104	104	104
– Import	113,3	105,7	84,6	105	105,5	105,5
Fogyasztói árindex (előző év = 100)	108,0	106,1	104,2	104	103,5	104,3
Folyó fizetési és tökemérleg együttes egyenlege						
– milliárd euró	-5,4	-6,6	2,3*	-0,5	0	1,8
– a GDP százalékában	-5,3	-6,2	2,5*	-0,5	0	1,8
Munkanélküliségi ráta (éves átlag)	7,4	8,0	10,1	9,8	11	10,7
Államháztartás deficitje a GDP százalékában (ESA)	4,9	3,8	3,9*	3,8	3,8 (5**)	3,8 (5**)

* GKI becslése

**Egyszeri konszolidációs és/vagy szerkezeti átalakítást finanszírozó kiadások elszámolása esetén

Forrás: KSH, GKI

Megjegyzés: A GKI 2009-re vonatkozó előrejelzéseit a 11. függelék tartalmazza.

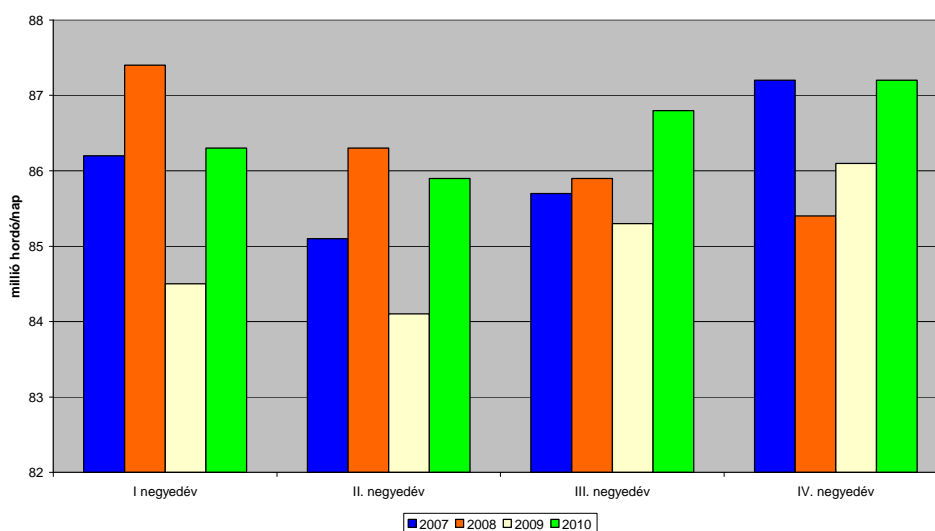
2. Energetika

2.1. A primer energiahordozók és összetételének várható alakulása 2010

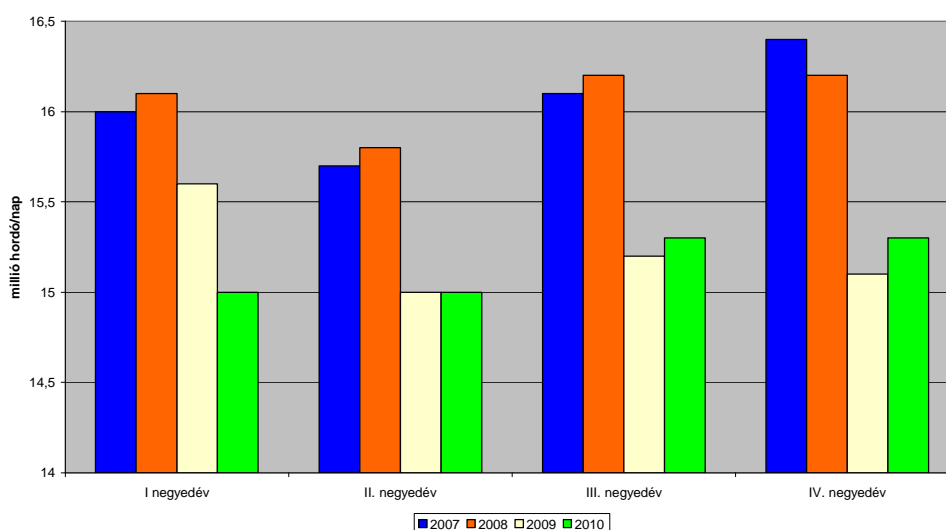
Helyzetkép, 2010-es főbb trendek

Nemzetközi kitekintésben nem egyszerű elhelyezni a hazai gazdasági és energetikai történéseket, miután a 2009. évi gazdasági és pénzügyi válság nagyon különbözően érintette az egyes gazdasági térségeket, országokat. A hazai gazdaság és benne az energiateljesítmény alakulásának jellemzői a fejlett országok meghatározott trendjeit követte. Sajátos körülmények és okok következtében azonban a magyar gazdaság sebezhetősége az országok többségénél jóval nagyobb volt, **így az évi 6%-ot meghaladó visszaesés is kiugróan magasnak minősíthető.** Hasonló a helyzet az energetika területén is, hiszen a fejlett országok, valamint az EU energiateljesítménye is nem jelentéktelen mértékben esett vissza, de a gazdasági visszaeséshez hasonlóan, a hazai energiateljesítmény csökkenése is a legmagasabbak közé tartozik.

A világ napi kőolajfelhasználása

Európa napi kőolajfelhasználása

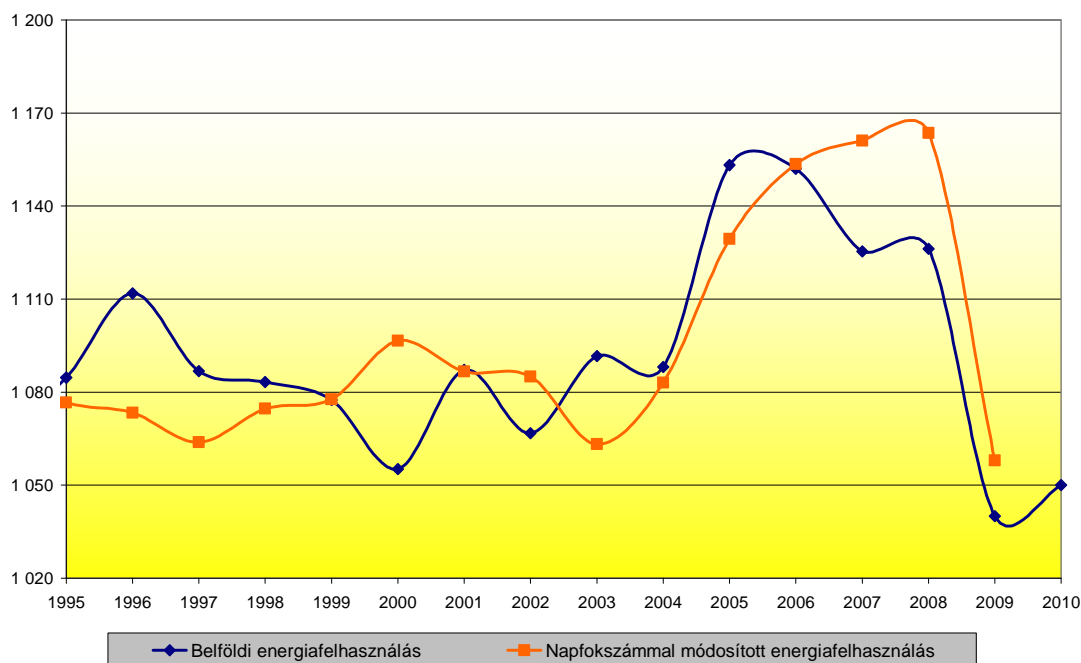
Forrás:IEA

Nehezítette a magyar gazdaság pénzügyi helyzetét és a válság kezelését, hogy nálunk a földgáz a teljes energiafelhasználásának mintegy 40%-át teszi ki, amelynek több, mint 80%-a import. A korábban megkötött hosszú távú szerződések szerint nálunk a belső árak 9 hónapos átlagolással és késleltetéssel követik a bázisul választott kőolajtermékek világpiaci árait, így hazánkban a válság időszakának első részében az energiafelhasználás mérséklődése nem járt együtt az árak és az energiaköltségek csökkenésével, mint a legtöbb fejlett országban. Részben a világpiaci árak késleltetett hatása, részben a dollár árfolyamának erősödése, továbbá a teljes piacnyitás kezdeti hiányosságai hatásaként, nálunk az energiaárak az átlagos inflációt jóval meghaladóan emelkedtek. Mindezen tényezők 2010-re is azt valószínűsítik, hogy a hazai energiaárak a 4-4,5% közé prognosztizált 2010.évi inflációt jelentős mértékben meghaladják.

A magyar gazdaság teljes energiafelhasználása 2008-ig – az időjárásból adódó ingadozások mellett – **lassan és fokozatosan bővült**. Az 1997 – 2008 közötti igénynövekedés mintegy 40PJ-ra tehető. **2009-ben azonban gazdaságunk teljes energia-felhasználása már csupán 1040 PJ volt**, amely a rendszerváltást követő időszak drámaian visszaeső fogyasztásának felel meg. A 2009. évi az előző évi energia-felhasználásnak 92,3%-kát tette ki, a csökkenés mértéke tehát 7,7%, **amely mintegy 1,5 százalékponttal meghaladja a GDP 2009. évi visszaesését**.

Az energiafelhasználás szempontjából kedvező, a 2009. évi időjáráson túl, hogy a csökkenés legfőbb területe a termelő szféra volt, ahol a visszaesés közel 15%-os. A lakossági és a kommunális szolgáltatások energia-felhasználása szerényebben, csak 2,6%-kal mérséklődött. A különböző területek eltérő változása természetesen módosította a korábbi évek felhasználási arányait is.

Belföldi energiafelhasználás és a fűtési igényt befolyásoló átlagos hőmérséklettel korrigált energiafelhasználás (PJ)

Forrás: Energia Központ Kht., Eurostat alapján saját számítások, 2010. év előrejelzés

2010-re vonatkozó GDP növekedést az utóbbi időben megjelent **hazai és nemzetközi prognózisok 0-1% közé teszik**, a GKI Gazdaságkutató Zrt. a **nagyszámú bizonytalanság alapján inkább a stagnálást valószínűsíti**. 2010 első felében még további enyhe mérséklődés, majd az év második

felében fokozatosan erősödő növekedés várható. **Éves szinten a stagnálás tűnik a legvalószínűbb változatnak.** Az előző évihez hasonló időjárási feltételekkel számolva, a magyar gazdaság **2010. évi teljes energiafelhasználását 1050PJ-ra valószínűsítjük, ami az energiaigények 1%-os bővülését jelenti.** A lakossági jövedelmek stagnálása, a folyó fogyasztás enyhe további esése, valamint a költségvetés kiadási oldalának visszafogottsága és remélhető szigora miatt, a lakossági és a kommunális szolgáltatások területén nem várunk energiaigény-bővülést. Igazából növekedésre csak a termelőszektorban, ezen belül is inkább az export által gerjesztett ipar területén számíthatunk. 2010. első három hónapja azonban az átlagos éveknél hidegebbnek bizonyult és amennyiben az év második felében ez nem kompenzálódik, akkor az időjárás miatt mintegy további 10-15PJ-lal magasabb, 1065 PJ éves fogyasztás várható.

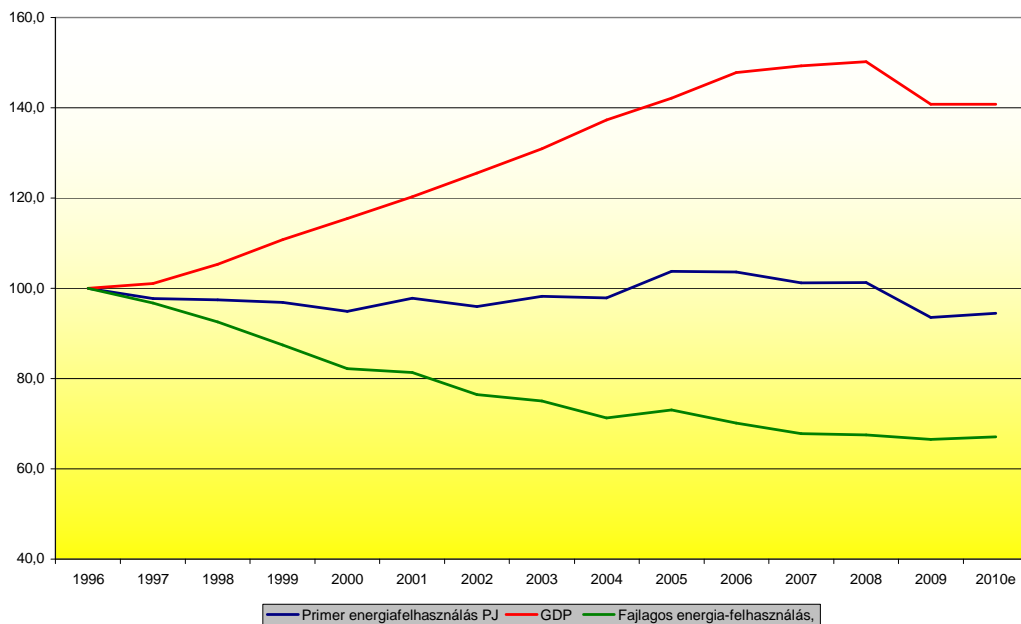
Az energiafelhasználás és a GDP*, 1997-2010

	Primer energiafelhasználás			GDP (2000. évi áron)			Fajlagos energiafelhasználás		
	PJ	előző év=100	1996=100	Milliárd Ft	előző év=100	1996=100	MJ/Ft	előző év=100	1996=100
1996	1111,9	100	100	11557	100	100	0,0962	100	100
1997	1086,8	97,7	97,7	11672	101,0	101,0	0,0931	96,8	96,8
1998	1083,3	99,7	97,4	12174	104,3	105,3	0,0890	95,6	92,5
1999	1077,5	99,5	96,9	12807	105,2	110,8	0,0841	94,5	87,4
2000	1055,2	97,9	94,9	13345	104,2	115,5	0,0791	94,0	82,2
2001	1087,2	103,0	97,8	13892	104,1	120,2	0,0783	99,0	81,3
2002	1066,8	98,1	95,9	14504	104,4	125,5	0,0736	94,0	76,4
2003	1091,6	102,3	98,2	15127	104,3	130,9	0,0722	98,1	75,0
2004	1088,1	99,7	97,9	15869	104,9	137,3	0,0686	95,0	71,3
2005	1153,2	106,0	103,7	16424	103,5	142,1	0,0702	102,4	73,0
2006	1152,0	99,9	103,6	17081	104,0	147,8	0,0674	96,1	70,1
2007	1125,4	97,7	101,2	17252	101,0	149,3	0,0652	96,7	67,8
2008	1126,3	100,1	101,3	17355	100,6	150,2	0,0649	99,5	67,5
2009	1040	92,3	93,5	16262	93,7	140,7	0,0640	98,5	66,5
2010e	1050	101,0	94,4	16262	100,0	140,7	0,0646	101,0	67,1

*számított GDP a 2000. évi folyó áras GDP és a GDP-volumenindexek segítségével
 Forrás: KSH, Energia Központ Kht., adatok alapján saját számítás és előrejelzés

A GDP-hez szorosan kötődő energiaigény alakulását az is indokolja, hogy a válság eddigi és a 2010-ben várható alakulásában **lényegesebb modernizációra és látványos szerkezeti változásokra aligha számíthatunk**. A fajlagos energia-felhasználási mutatók és azok arányai 2009-ben még az előző időszak kedvező trendjeit követték. Kedvezőtlen – remélhetőleg csak átmenti – fejlemény, hogy a GDP-re számított fajlagos energiafelhasználási mutatók az eddigi kedvező javulási trendjei **2010-ben romlásba fordulnak**. A növekvő energia árak miatt ez a körülmény egyértelműen rontja a hazai termelő szféra versenyképességét, a lakossági és a közsféra helyzetét pedig nehezíti.

A primer energiafelhasználás és a GDP növekedése, 1997-2010 (1996=100)

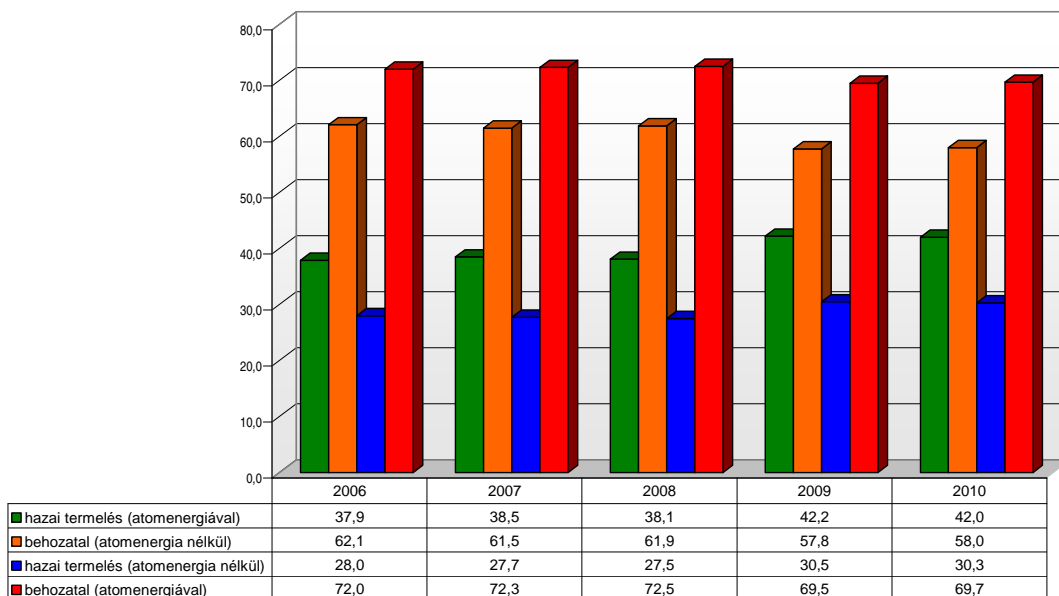

Forrás: KSH, Energia Központ Kht., adatok alapján saját számítás és előrejelzés

Hosszabb időszakra visszatekintve az figyelhető meg, hogy az enyhén növekvő hazai energiaigények az **energiaimport volumenét és arányát a teljes energia-felhasználásában tendencia-szerűen növelik**. A 2009. évi válság és az ebből következő energiaigény-csökkenések a hazai források arányát átmenetileg megemelte. A 2009. évi csökkenés tehát döntően az energiaimportot fogta vissza. 2009-ben a teljes energiaforráson belül az import közel 60%-os arányt képviselt, az atomenergiát is importnak tekintve a külső kitétség 70%-os. A két legfontosabb hazai energiahordozó a kőolaj és a földgáz termelése fokozatosan és hosszabb távon megállíthatatlanul csökken. A 2009. évi kitermelés kőolajból 800.000 tonna, földgázból 2,6 milliárd m³ volt. A kitermelhető és a reménybeli készletek szűkössége miatt 2010-ben a hosszabb távon érvényesülő csökkenés ütemének fékezésére lehet számítani, amely a földgáz esetében nem tűnik teljesíthetőnek.

A legutóbbi két évben, a téli gázszállításokban jelentkező zavarok az egyoldalú import-függőség, az ellátásbiztonság kérdését vetette fel. 2009-ben az energiaszükséglet látványos csökkenése, a hazai primerenergia-termelés közel változatlan szintje mellett az import-arányának enyhe mérséklődését hozta. A villamosenergia-szektorban éppen ellenkezőleg, valószínűleg a teljes piacnyitás és az olcsóbb importforrások hozzáférhetősége miatt a villamos energia export-import forgalmának szaldója jelentős mértékben az import javára toldott el.

A hazai termelés és az import arány az energiafelhasználásban, 2006-2010

Forrás: Energia Központ Kht.

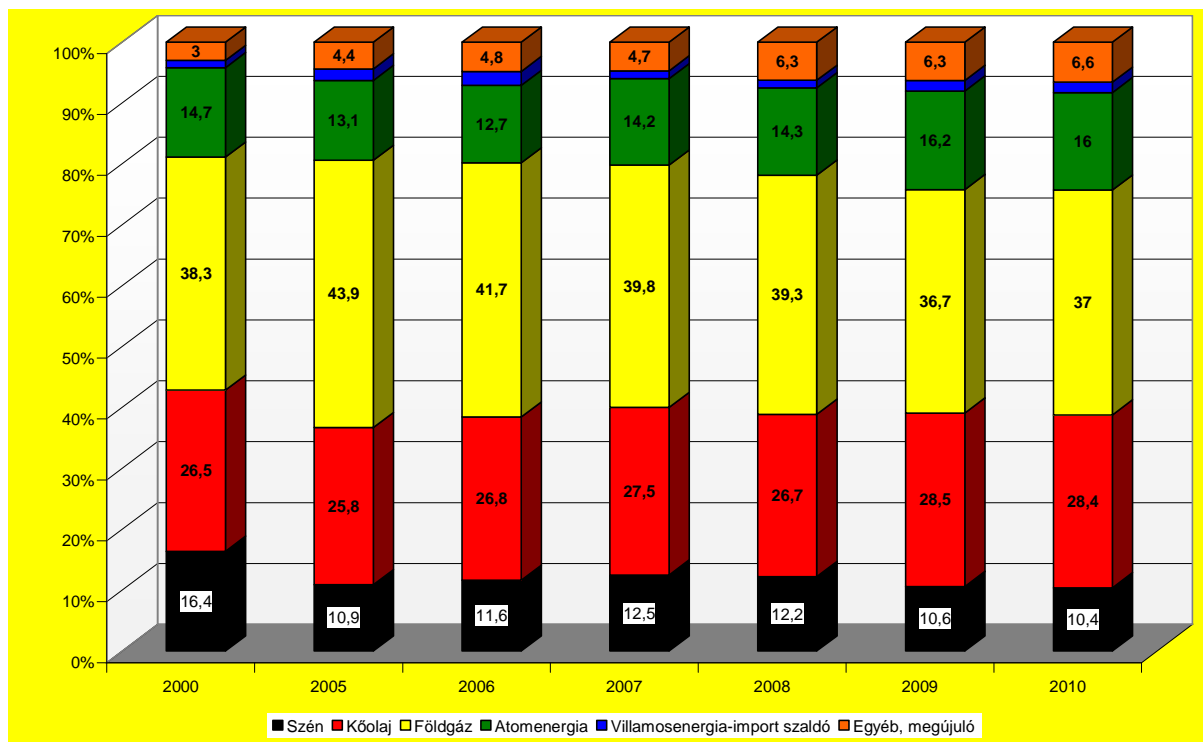
Az import arányát 2010-ben is kisebb-nagyobb mértékben, átmenetileg, a kereslet-kínálati viszonyok befolyásolhatják, különösen pedig az árak. Inkább az valószínűsíthető, hogy energiainportunk aránya, szerepe érdemben nem változik, hosszabb kitekintésben azonban a hazai fosszilis energiahordozók szűkösége és magas költsége miatt az import-aránya enyhén növekvő marad. Középtávon gazdaságunk energiaigényének szerény jövőbeni növekedése esetén is arra lehet számítani, hogy a hazai fosszilis energiahordozók termelése erőteljesebben csökken, mint ahogy a hazai megújuló energiaforrások teljesítménye bővíthető, így az import aránya nagy valószínűséggel inkább növekszik, mintsem csökken. Az egyoldalú import-függőségből levezethető sebezhetőséget a gazdasági és a környezeti követelményeket szem előtt tartva, **nem az import arányának erőszakos csökkentésével, hanem a beszerzési források és a szállítási útvonalak diverzifikálásával kell és lehet érdemben kezelni.** Miután a biztonságos energiaellátás nemcsak gazdasági mérlegelést kíván, így a környezeti, regionális és legfőképpen az EU szisztematikus szerepvállalását sem nélkülözheti. Az ellátásbiztonság misztifikálása azonban az egyébként is növekvő energiaköltségeket tovább emelheti. Az egyetemes szolgáltatások területén jelentkező 2009-2010. évi eddigi áremelkedésekben ugyanis nem kis szerepet játszott az ellátásbiztonságot javító fejlesztések megnövekedett belső költségei.

2010-ben az 1%-osra tehető energiaigény-növekedés, a hazai energiaforrások korlátozott bővíthetősége miatt, **ismét az import enyhe erősödését valószínűsíti.** Az elmozdulás azonban csak szerénymértékű lehet, és döntően attól függ, hogy folytatódik-e a 2009-ben tapasztalt nagyarányú villamosenergia-import. Inkább az valószínűsíthető, hogy a határkeresztező kapacitások adott nagysága és a kihasználás mértéke, valamint a megnövekedett hazai kapacitás-kihasználatlanság miatt a hazai villamos energia termelése a fogyasztás 1%-os bővülésénél erőteljesebb lehet.

Az energiarendszerek merev jellegéből következően még középtávon sem jelentkeznek érdemleges elmozdulások **a primer energia összetételében**, az egyes energiahordozók felhasználási arányaiban. Ami a hazai energiaszektorban trend jelleggel jelentkezik, hogy részben a telítettség, részben az árak hatásaként és az ellátásbiztonsággal kapcsolatos aggodalmak miatt a földgáz meghatározó szerepe ugyan nem csorbul, de az eddigi szisztematikus előretörése lefékeződik. Ez a jövőben is jelentkező

változás a gazdasági válság és az energiaigények 2009. évi visszaesése következtében már az utóbbi 1-2 évben is megfigyelhető volt. A gázfogyasztás mérséklődése valamennyi fogyasztói-körben jellemzővé válik, de különösen az erőművekben felhasznált gáz ennyisége mérséklődhet, a villamosenergia-igények visszaesése és az áram-import további felfutása következtében. Szisztematikusan, de a korábban remélnél szerényebb ütemben növekszik a különböző megújuló energiaforrások aránya.

A belföldi energiafelhasználás megoszlása 2000-2010

Forrás: Energia Központ Kht. adatai alapján saját számítások

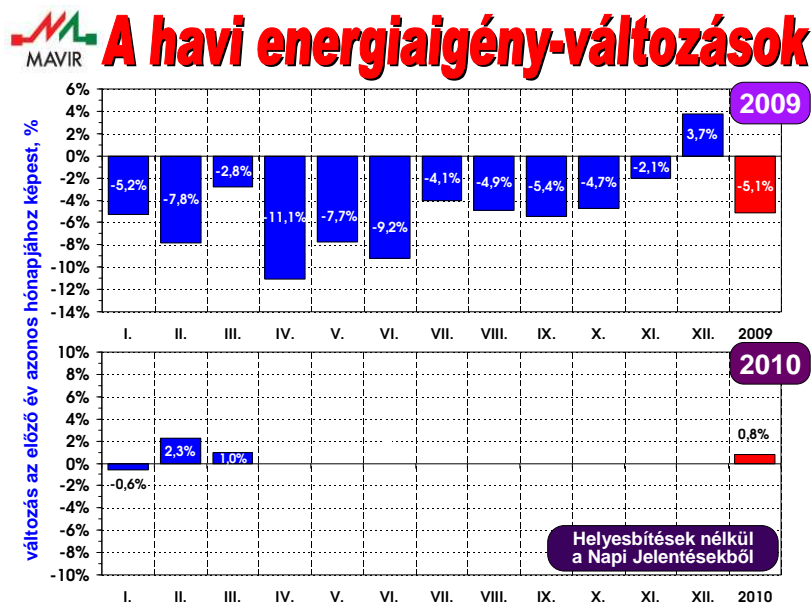
2010-ben nem számíthatunk energiafelhasználásunk szerkezetében érdemi módosulásra, döntően azért, mert a jelenleginél és a várhatónál nagyobb energiaigényekre kiépített hazai és import kapacitások az igények jelentős visszaesése, majd azok szerény ütemű bővülése esetén is megnyugtatóan kielégítik a várható keresletet. A Paksi Atomerőmű kapacitásának mintegy 200MW-os bővítése a teljes kihasználást feltételezve 1 százalékponttal növelheti az atomenergia súlyát a primer energia összetételében. Hasonló irányú és arányú elmozdulás várható a megújuló energiaforrások szerepének tekintetében is. E vonatkozásban azonban erős bizonytalanság jelentkezik. A pénzügyi válságban megdrágult pénz, a hitelezés szűkülése, a kockázati felárak emelkedése, párosulva a hazai állami pénzügyi szerepvállalás gyengeségével az eddigi ambiciózus beruházási szándékokat alacsonyabb szintre helyezi.

Az energiaszektor beruházásai a válság nyomán a nemzetgazdasági beruházásoknál jelentkező csökkenéssel szemben inkább növekedtek. Az egyes, megkezdett vagy tervezett fejlesztések ugyan visszafogottabbá váltak, de az ellátásbiztonságot erősítő infrastruktúra építése a vezetékes energiahordozók vonatkozásában felgyorsult. A földgáz esetében a tárolókapacitások 30-40%-kal bővültek, továbbá megépült az 1,2 milliárd m³ kapacitású stratégiai tároló. A villamos energia területén pedig az egységesülő EU és a regionális hálózati rendszer részeként a határkeresztező kapacitások fejlesztése indult be. 2010-ben valószínűleg az előző évinél kisebb beruházási tevékenység várható az energiaszektorban. Az valószínűsíthető, hogy a Nabucco és a Déli Áramlat beruházásai késedelmet

szenvednek – az átmeneti igénycsökkenés miatt – így 2010-ben inkább a további előkészületek folytatódnak, érdemi beruházási tevékenység nélkül.

2.2. A villamos energia szektor helyzete, kilátásai 2010

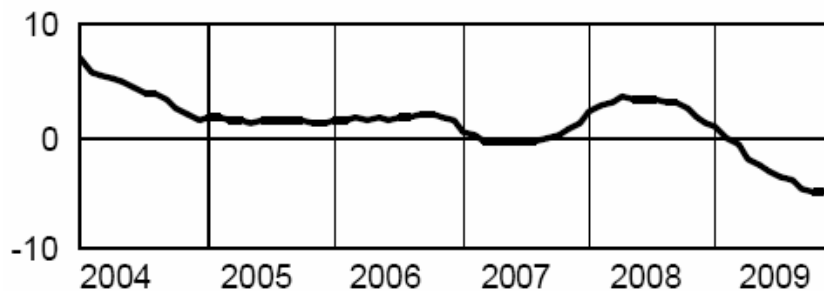
A 2009. évi villamos energia fogyasztására még nincs végleges adat. Biztonsággal csak az állítható, **hogy a bruttó villamosenergia-fogyasztás 41,5TWh körül alakult, ami 5-6%-kal kisebb, mint az előző évi.** Részben a kedvező időjárás, **de döntően a termelés drámai visszaesése magyarázza a villamosenergia-fogyasztás ilyen alakulását.** A visszaesés különösen az év első felében jelentkezett erőteljesebben és 2009 decemberében már meghaladta az előző évi azonos hónapjának fogyasztását.

Forrás: MAVIR Zrt., Dr. Stróbl Alajos közlése

A villamosenergia-fogyasztás 2009. évi jelentős visszaesése nem magyar sajátosság. Az EU egyesített villamos energia rendszerében résztvevő országok együttes fogyasztása is mintegy 5%-kal esett. A gazdasági visszaesés mértéke a villamos energiának a teljes energia fogyasztásban elfoglalt súlya és a fogyasztás szerkezetének országonkénti különbözősége módosítja a képet.

Az európai villamos energia rendszerben résztvevő országok éves fogyasztásának változása 2004-2009 (előző év azonos hónapja=100)

Forrás: ENTSOE, 2009.december

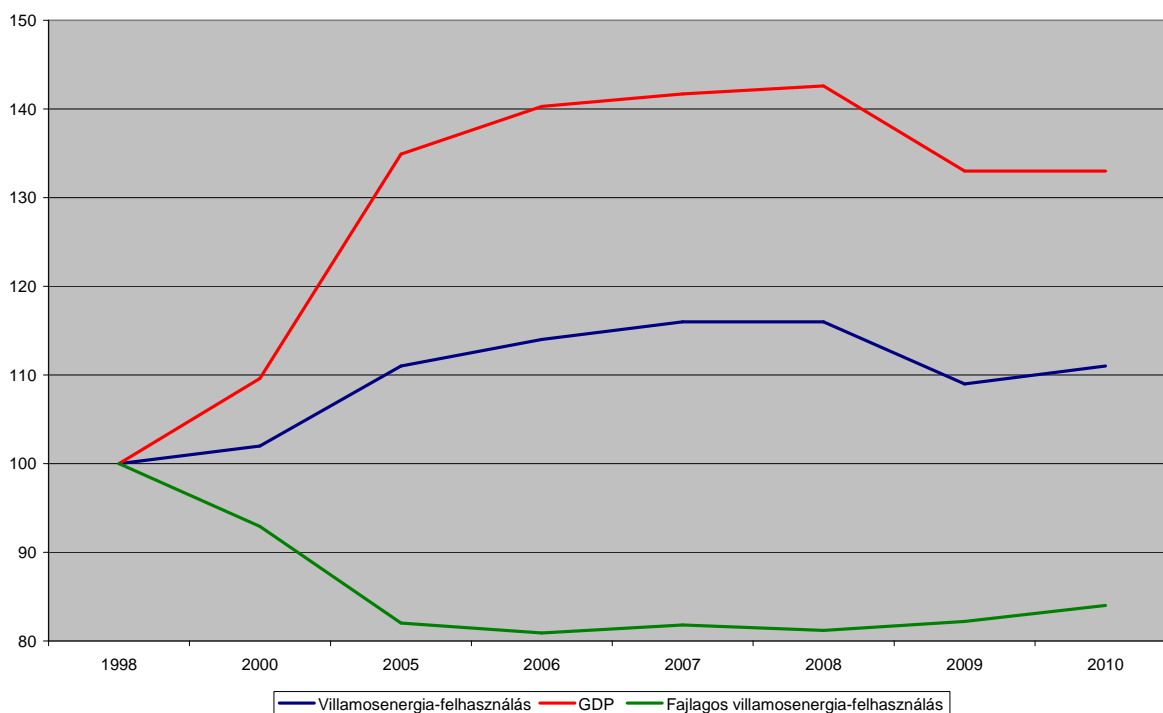
A villamosenergia-fogyasztás 5-6% közötti visszaesése mintegy 1 százalékponttal kisebb, mint a GDP ugyanezen időszakban bekövetkezett mérséklődése. A primer energiaigények alakulásához hasonlóan a villamosenergia-fogyasztásban is a termelő szféra különösen pedig az ipar játszott meghatározott szerepet. A GDP és a villamos energia fogyasztás eltérő trendjei alapján az utóbbi egy-két évben a GDP villamosenergia-igényessége enyhén növekedésnek indult.

A gazdasági növekedés és a villamosenergia-felhasználás és mutatói 1998-2010

	1998	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Villamosenergia-felhasználás (GWh)	37928	38631	41982	43067	43945	43928	41520	42400
előző év = 100				102,6	102,0	100,0	94,5	102
1998=100	100	102	111	114	116	116	109	111
GDP milliárd Ft 2000. évi áron	12344	13532	16654	17320	17493	17598	16454	16454
előző év = 100				104,0	101,0	100,6	93,5	100,0
1998=100	100	109,6	134,92	140,3	141,7	142,6	133	133
Fajlagos villamosenergia-fogyasztás Wh/Ft	3,07	2,85	2,52	2,49	2,51	2,50	2,52	2,58
előző év = 100				98,4	101,0	98,9	100,9	102,2
1998=100	100	92,9	82,0	80,9	81,8	81,2	82,2	84,0

Forrás: KSH, Energia Központ Kht. adatai alapján saját számításaink illetve prognózisunk

A villamos energia-felhasználás és a GDP növekedése 1998-2010 (1998=100)

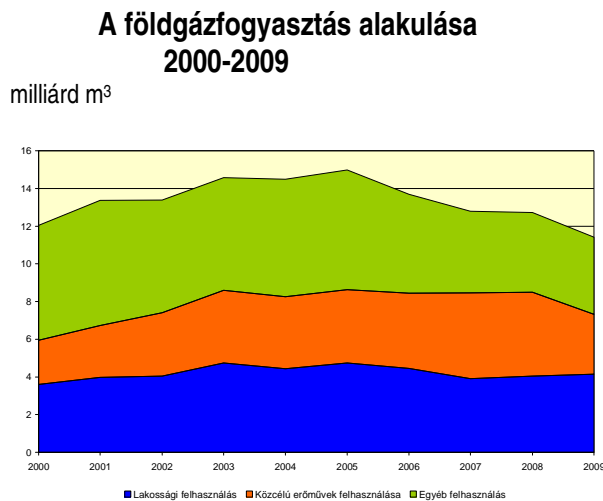

Forrás: KSH, Energia Központ Kht. adatai alapján saját számításaink illetve prognózisunk

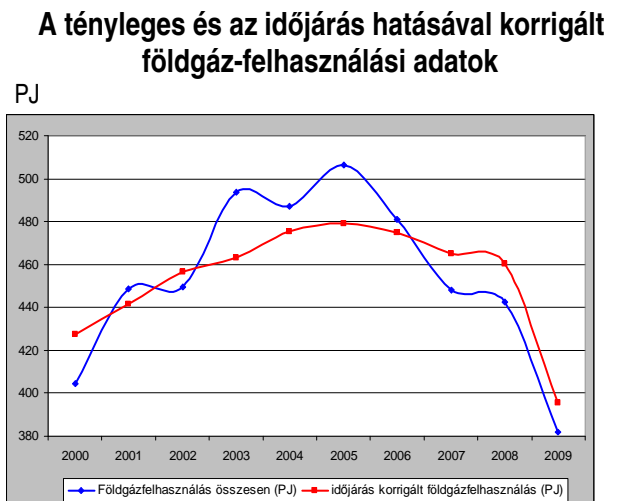
2.3. A földgáz-szektor helyzete és kilátásai 2010

2009-ben a gazdasági válság és a magas árak következtében a földgázfelhasználás 13%-kal csökkent. A fogyasztás változását döntően a villamosenergia-szektor földgázigényének 30%-os, valamint a lakosságon kívüli fogyasztás 13%-os csökkenése okozta, míg az év elején és az év végén az átlagosnál hidegebb időjárás miatt a lakossági fogyasztás közel 3%-kal nőtt.

Ha az időjárás hatását kiszűrjük az éves adatokból, akkor a földgázfogyasztás 2009-ben éves szinten is hasonló mértékben változott, mint a korrigálatlan adat. Az adatok azt jelzik, hogy az elmúlt két évben a fogyasztás mintegy 13-18 PJ-lal, azaz 0,4-05 Mrd m³-rel mérsékeltebb volt a 10 éves átlaghoz viszonyított valamivel melegebb időjárás miatt.

Forrás: Energia Központ Kht. 2000-2009

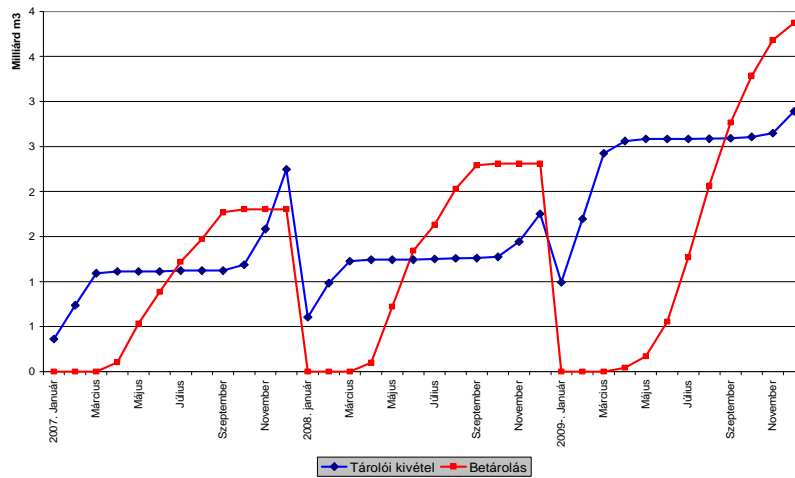
Forrás: Energia Központ Kht., Eurostat

2009-ben szokatlan folyamatok jellemezték a földgáz források és a földgáz elosztás szerkezetét. Összességében a hazai termelés nem változott, az import a hazai felhasználás visszaesésének mértékével csökkent, de a kereskedelmi és a stratégiai tárolók bővítése és feltöltése miatt a tárolókba való betáplálás 1 milliárd m³-rel több volt, mint a megelőző évben, de hasonlóan változott a tárolói kivétel is. A Földgázszállító Zrt., valamint az E.ON Földgáz Storage Földgáztároló Zrt. adatai szerint az első félévben az import a megelőző évi 45%-ára esett vissza és egyúttal a kitaróli tevékenység a kétszeresére nőtt. 2009 második félévében az import 35%-kal volt magasabb, mint a korábbi évben és a betárolás ugrott meg a megelőző évhez viszonyítva a háromszorosára. Az adatok szerint az E.ON tárolóiban az év végén 3,6 milliárd m³, a stratégiai tárolóban 1,2 milliárd m³ földgáz volt, amely a 2009. évi felhasználás 42%-a.

A lakossági fogyasztás 2,8%-kal nőtt 2009-ben. Az időjárás ugyan hidegebb volt az év elején és az év végén is, mint 2008-ban, de a földgázárak növekedésének és a gázártámogatás csökkenésének hatására a földgáz fogyasztói ára 16%-kal emelkedett, így a takarékoság és/vagy a tüzelőanyag-csere érvényesült. A negyedéves adatok szerint az első háromnegyed évben, főképp a tavaszi-nyári időszakban 12%-kal csökkent a lakossági földgázfelhasználás, de a negyedik negyedévben 2008 negyedik negyedévéhez képest **40%-kal emelkedett.** Az **erőművi felhasználás** csökkenése tette ki a teljes földgáz-felhasználás csökkenésének háromnegyedét. 2009-ben a villamosenergia-szektor 1,2 milliárd m³-rel, 30%-kal kevesebb gázt használt fel, mivel a villamosenergia-igény kisebb volt, de az import villamos energia aránya is megnőtt, valamint a hosszú távú áramvásárlási szerződések kötelező felbontása miatt egyes gázerőművek termelése súlyosan visszaesett. Az **egyéb célú** (ipari,

szolgáltatási, intézményi) felhasználás 13%-os éves csökkenése egyértelműen a gazdasági válság hatásaival van összefüggésben, a negyedéves adatok a negyedik negyedévre már növekedést jeleztek.

A ki- és a betárolás éves kumulált mennyisége

Forrás: MEH, a Földgázszállító Zrt. adatai alapján

A 2010-es földgázigények alakulása döntően a válságból való hazai és európai kilábalás mértékétől függ. A felhasználás a termelő-szolgáltató szektorokban valamint a villamosenergia-termelésben várhatóan néhány százalékponttal bővül, jelezve, hogy az ipar és a villamosenergia-termelés földgázigényét már a lassan növekvő termelés határozza meg, de nem feltételezzük, hogy a földgázigények visszatérjenek a válság előtti szintre. A lakossági körben a reáljövedelmek és a fogyasztás ismételt mérséklődése, valamint a földgázár növekedése és a támogatások csökkenése miatt néhány százalékpontos visszaesést feltételezünk. 2010-re a földgázfelhasználás 1-1,5%-os bővülését várjuk, a lakosságnál 1-2%-os csökkenést, a többi területen 2-3%-os felhasználás-növekedést feltételezünk.

A gázpiac 2009-es megnyitása a bőséges földgáz kínálat miatt a nagyfogyasztói/szabadpiaci körben kedvezően hatott. Az európai földgáz bőség hatására a gáz-központokban Európa-szerte a piaci árak jóval alacsonyabbak voltak, mint a hosszú távú szerződéses árak. Ezt a lehetőséget használta ki a gázkereskedelem és a Baumgarten felől jövő vezetéken a csökkent földgázfogyasztás ellenére a teljes szállítóképacitást kihasználva érkezett (s érkezik) Magyarországra földgáz.

A teljes piacnyitás új árképzést és új tarifákat hozott a hazai földgázrendszerben. Az egyetemes szolgáltatás ára az import és a szolgáltatás költségein alapul, de úgy tűnik, hogy a szabályozás még nem kiforrott, sok-sok módosítás történt az elmúlt néhány hónap alatt, amely politikai célokat is szolgált. Elsősorban a kisebb fogyasztók számára emelkedtek a szolgáltatásokhoz kapcsolható díjlemek, ezzel a rendszerben korábban jelen levő „keresztfinanszírozás” valószínűleg megszűnt. A rendszerhasználathoz kapcsolható díjak jelentősen nőttek, főképp a földgáztárolás költsége (stratégiai tárolóval) emelkedett. Fontos tehát hangsúlyozni, hogy az energiabiztonság emelkedésének igen jelentős az ára.

Földgázfelhasználás 2006-2010 (millárd m³)

	2006	2007	2008	2009	2010
Földgázfelhasználás összesen	14,2	13,3	13,1	11,4	11,6
Ebből: lakossági felhasználás	4,5	3,9	4,0	4,1	4,1
erőművi felhasználás	4,0	4,6	4,5	3,2	3,3
egyéb szektorok felhasználása	5,2	4,3	4,2	4,1	4,2

Forrás: Energia Központ Kht. Előrejelzés: GKI Energiakutató Kft.

A földgázigények kielégítésénél **idén a behozatal szinten maradására számítunk, s ezzel összefüggésben a tárolói készletek kisebb mérséklődését feltételezzük.** A stratégiai tároló feltöltésével és a kereskedelmi tárolók építésének lezárulásával a be- és a kítárolás ismét közel azonos módon alakul. Hosszabb távon azonban további tárolók építésével import, vagy bértárolást szolgáló létesítmények működésbe lépése várható, de ez a belföldi felhasználást már nem érinti.

A földgázpiac sokat tárgyalt kérdése **a tervezett gázvezetékek építése.** Magyarország és a MOL is mindkét projekt megvalósítása mellett elkötelezte magát, s pillanatnyilag mindkét projekt esetében Magyarországtól független, komoly megvalósítási problémák merülnek fel. A gázforrások oldaláról a NABUCCO továbbra is nagy bizonytalansággal néz szembe, de időnként az EU energiapolitikai vezetői a vezeték szükségességét is megkérdőjelezi, így a felajánlott szerény támogatást is mérsékelni akarják. A Déli Áramlat kis költségigényű, szerződés-kötési, tervezési munkái folynak, de a GAZPROM pénzügyi helyzete nem teszi lehetővé a beruházás elindítását. A tervezett útvonal mentén elhelyezkedő országok egymás után jelentették be érdekeltségüket

Jelentős viszont a határkeresztesző kapacitások területén a bővülés. A programot részben az EU energiabiztonságot növelő irányelvei ösztönözték, más oldalról pedig a NETS, a MOL által kezdeményezett regionális gázszállítási összefogás segítette elő. Gyakorlatilag valamennyi határszakaszon elindultak az összekapcsolást lehetővé tevő, illetve bővítést célzó fejlesztések, amelyek kétirányú szállítást is lehetővé tesznek. A magyar-román határon a Szeged-Arad vezeték magyar munkálatai idén bizonyosan befejeződnek, s várhatóan a román fél is be tudja fejezni a beruházást. A magyar-horvát vezeték építése csak 2011-re fejeződik be, a magyar-szlovén vezeték létesítéséről szerződést kötöttek. A nyugati és az északi határon is kapacitásbővítésről döntöttek. A fentiek a régió gázellátásának biztonságát jelentősen növelik, azonban ennek költségvonzatával is számolni szükséges, azaz a rendszerhasználati díjakon belül a szállítás költségei megnövekednek.

2.4. Az üzemanyagsektor helyzete és kilátásai 2010-re

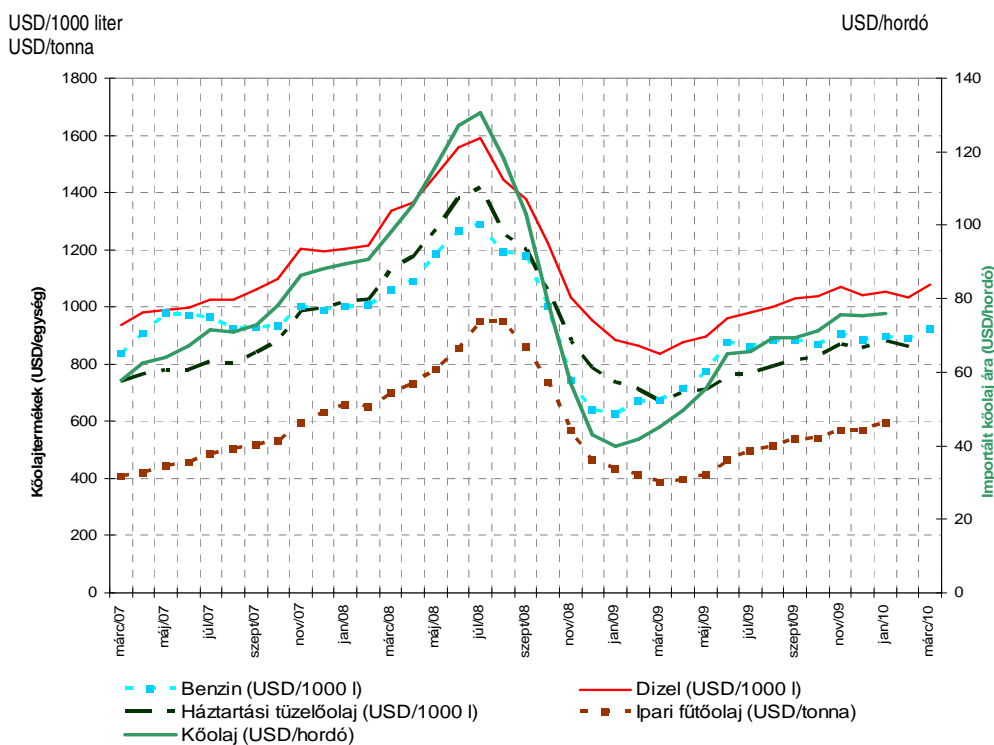
2009-ben a hazai üzemanyag-felhasználás stagnált, miközben az üzemanyagárak az év során szinte folyamatosan emelkedtek, bár összességében alacsonyabbak voltak, mint 2008-ban. A motorikus célú benzin- és gázolaj-felhasználás stagnált, a vegyipari és egyéb célú benzinfelhasználás mintegy 10%-kal csökkent, s ez jelentkezik a kőolaj-feldolgozás teljesítményénél. A hazai folyamatok többé-kevésbé tükrözik az európai változásokat, a kőolaj-feldolgozás az EU-ban is kb. 6%-kal csökkent, de ott a teljes üzemanyag piacra csökkenés mutatható ki. Az európai irányadó olajár, a Brent ára 2009 első napjaiban 43 dollár/hordó volt, az év végére pedig 78 dollár/hordóra emelkedett. A gazdasági válság ellenére jelentős áremelkedési hullám alakult ki, amely a korábbi tőzsdei folyamatok (a jelentős árzuhanást 2008 második félévében) korrekcióját is jelentette. Az év második felétől azonban a kőolajkereslet már nem mérséklődött, hanem lassú növekedésnek indult, s ez adhatott biztatást a tőzsdei árak emelkedésére.

A világgazdasági folyamatok alapján 2010-re a globális kőolaj-felhasználás kis növekedésére lehet számítani. Az IEA (az OECD energiaszervezete) 2010-re 1,8%-os kőolajkereslet-növekedést vár, ezen belül Európa kőolaj-kereslete stagnál. A legutóbb publikált előrejelzés szerint a világ kőolaj-igénye 2010-ben már meghaladja a válság előtti időszak szintjét. A korábbi időszak folyamatai szerint idén is az ázsiai és a közel-keleti térség olajigénye nő a leggyorsabban. A kínálat is ennek megfelelően alakul, az OPEC fokozatosan növeli a kitermelést, s a nem OPEC-országok is bővítik a kínálatukat.

2009-ben éves átlagban, dollárban és euróban mérve 25%-kal, forintban számolva 18%-kal volt olcsóbb az olaj, mint 2008-ban. Az olajárindex 2009 utolsó negyedévében fordult árcsökkenésből növekedésbe, a dollárban mért ár decemberre már 80%-os emelkedést jelzett. Az olajárak emelkedése a januári kisebb

szünet után folytatódott, s várhatóan a keresleti hatás és a megélnkülő tőzsdei tevékenység hatására 2010-ben 85-87 dollár/hordós Brent árat feltételezhetünk a 2009-es 62 dollár/hordó után, amely 40%-os áremelkedésnek felel meg. Várhatóan a forintban mért emelkedés ennél kisebb lesz, mivel 2010-ben a forint várhatóan 4-5%-kal erősödik a dollárhoz viszonyítva. Ez a drágulás azonban jelentős inflációs hatást vált ki.

Kőolaj és kőolajtermékek ára

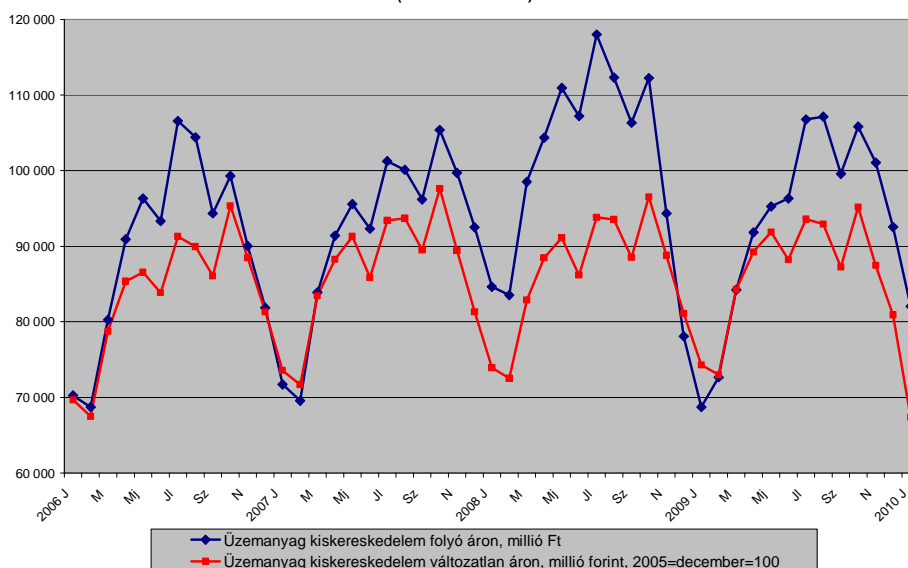

Forrás:IEA

2010-re a motorikus célú benzinfogyasztás kis csökkenését várjuk, mivel a lakossági összes fogyasztás várhatóan idén is visszaesik és a munkanélküliek állománya tovább nő. A reálkeresetek ugyan növekednek, de ez jórészt az szja-változásoknak tudható be. Emellett a magas üzemanyagárak is az üzemanyag-felhasználás visszafogása irányába mutatnak. A gépkocsi-kereskedők az első hónapok adatai alapján 2010-re már növekvő eladási forgalommal számolnak, azonban az új autók eladások, illetve a Magyarországon első alkalommal forgalomba helyezett autók száma olyan alacsony (76 ezer darab 2009-ben), hogy kevésbé hatnak a teljes üzemanyag forgalomra. A környező országokhoz viszonyított magas árak a benzinturizmusra is ösztönöznek. Az év első negyedében az üzemanyag-kiskereskedői felmérés 12%-os kiskereskedelmi értékesítés-csökkenést jelzett, a KSH januári üzemanyag kiskereskedelmi volumenindex is 10%-os csökkenést mutat. Valószínűleg ezek a fogyasztási adatok az év következő hónapjaiban javulnak, meg az első negyedévi forgalom általában csak az összes fogyasztás ötödét jelenti. Összességében a fogyasztást befolyásoló valamennyi tényező az irányába mutat, hogy a benzinfogyasztás idén valószínűleg 2% körüli mértékben csökken.

Az ipari termelés fokozatos élénkülése miatt várható, hogy a nem motorikus célú benzinfelhasználás visszatér legalább a 2008-as szintre.

Az üzemanyag kiskereskedelmi forgalma (millió forint)

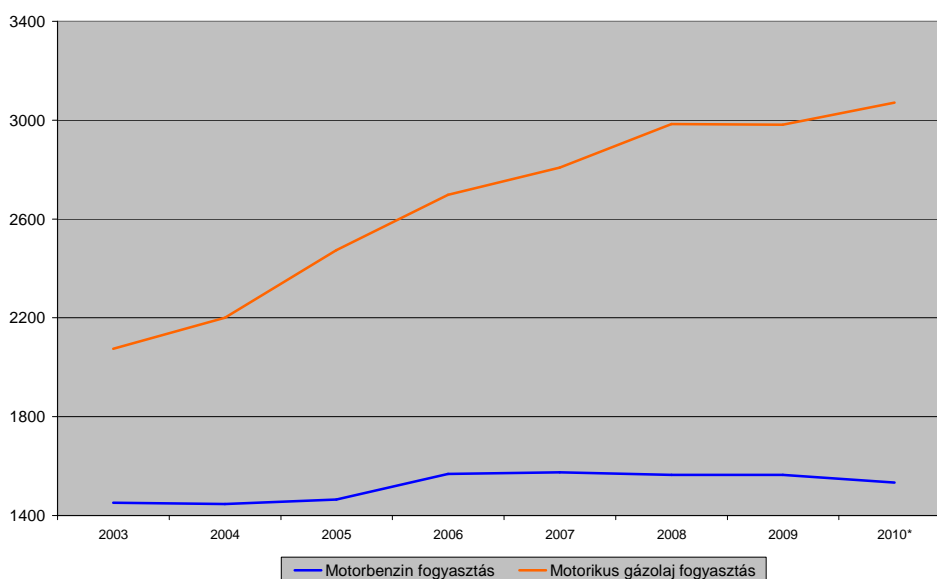

Forrás: KSH

A motorikus **gázolaj** hazai keresletére elsősorban a szállítási ágazat teljesítménye hat. Az előrejelzések szerint a közúti áruszállítás teljesítménye kissé nő, sőt az árutonna-kilométer adatok gyorsabban növekedést jeleznek, mint az elszállított mennyiségé, azaz a futásteljesítmény emelkedik, amely arra utal, hogy idén ismét a nemzetközi és regionális szállítások kerülnek előtérbe. Ez természetesen az üzemanyag-igényeket is emeli. A gázolaj esetében azonban jóval jelentősebb mértékben kell számolni a külföldi tankolási lehetőségekkel, bár a nagy szállítási vállalatok nyilvánvalóan a kiskereskedelmi árnál kedvezőbb áron kötik üzemanyag vásárlási szerződéseiket. Összességében 3%-os gázolajfogyasztás-növekedést várunk

Az üzemanyag-felhasználás 2003-2010

Ezer tonna

*előrejelzés

Forrás: Energia Központ Kht., Előrejelzés: GKI Energiakutató Kft.

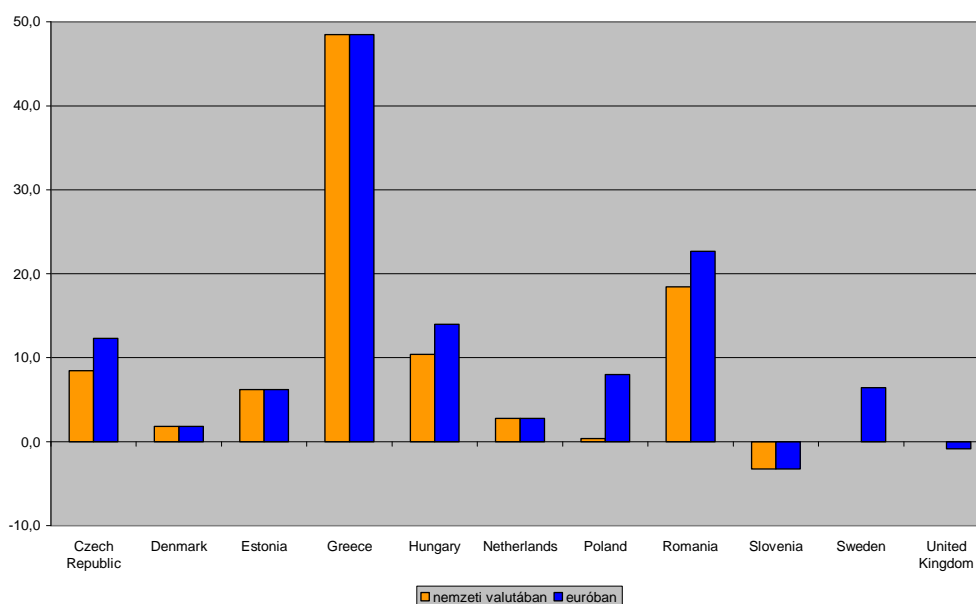
A kőolaj termelése és importja (ezer tonna)

	2007	2008	2009	2010
Hazai termelés	839	811	791	800
Import	6884	6665	5425	5800
Kőolaj-feldolgozás	7044	6924	6250	6600

Forrás: Energia Központ Kht., 2007-2009. Előrejelzés: GKI Energiakutató Kft.

A gazdasági válság, s vele összefüggésben a megnövekedett költségvetési hiány több EU tagországot arra kényszerített, hogy módosítsa az üzemanyagokkal kapcsolatos adómértékeket. 2009-ben 10, 2010-ben 9 ország változtatott a jövedéki adókon. Az adómértékek változása néhány országban amiatt következett be, hogy életbe lépett a minimális jövedéki adószintet meghatározó EU irányelv. Szlovénia mindkét üzemanyag jövedéki adóját mérsékelte, Szlovákia csak a gázolaj jövedéki adóját csökkentette, azonban azt jelentősen. Az alábbi ábrák mutatják a nemzeti valutában, illetve euróban kimutatott százalékos változást 2009 vége és 2010 márciusa között. Néhány ország esetében az euróban kimutatott változás csupán az árfolyam változásának hatását jelzi.

A benzin jövedéki adójának változása nemzeti valutában és euróban 2010 első negyedében 2009. december = 100

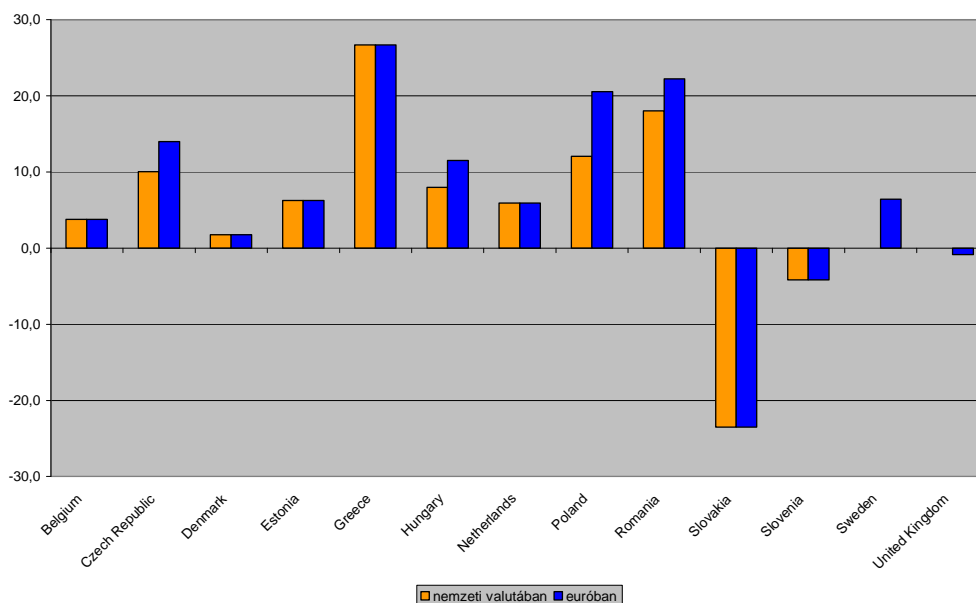
Forrás: Weekly Oil Bulletin, EU Commission

A benzin fogyasztói ára és adója a környező országokban, 2010. március (euró/1000 liter)

	Üzemanyagár Bruttó	Adók nélkül	Áfa, %	Adó- tartalom, %
Csehország	1239	528	20	57,4
Magyarország	1242	530	25	57,3
Ausztria	1207	521	20	56,8
Románia	1074	537	19	50,0
Szlovákia	1226	516	19	57,9
Szlovénia	1074	521	20	56,3

Forrás: Weekly Oil Bulletin, EU Commission

A gázolaj jövedéki adójának változása nemzeti valutában és euróban 2010 első negyedévében 2009. december =100

Forrás: Weekly Oil Bulletin, EU Commission

A gázolaj fogyasztói ára és adója a környező országokban, 2010. március (euró/1000 liter)

	Üzemanyagár		ÁFA, %	Adó-tartalom, %
	Bruttó	Adók nélkül		
Csehország	1164	540	20	53,6
Magyarország	1145	538	20	53,0
Ausztria	1106	536	20	51,6
Románia	1017	547	19	46,2
Szlovákia	1065	527	19	50,5
Szlovénia	1111	512	20	53,9

Forrás: Weekly Oil Bulletin, EU Commission

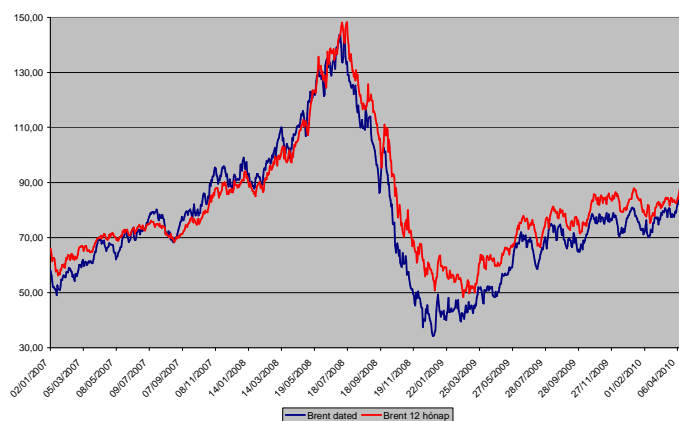
A 2010-es költségvetéssel kapcsolatosan a benzin jövedéki adóját mintegy 10, a gázolajét 8%-kal emelte a parlament. Az euróra átszámított bruttó árak szerint 2010. március végén 12 EU tagállamban volt drágább a benzin és 8 országban a gázolaj. Az adók nélküli árak tekintetében mindkét terméknel 13 ország volt drágább, tehát valahol „középen” állunk, s ugyanez mondható el az üzemanyagok jövedéki adójáról. Összességében tehát **az áfa mértéke az, amely az országok rangsorában a középről a drágább országok felé tolja a magyar üzemanyagárát**. Várakozásunk szerint idén nem módosul az üzemanyagok jövedéki adója, nem számítunk arra, hogy az új kormány teljesíti a fuvarozók kérését és csökkenti a jövedéki adó mértékét.

3. Energiahordozók áralakulása

3.1. Világpiaci tendenciák

A kőolaj hordónkénti **világpiaci ára** a 2008 júliusi csúcspont (142 dollár/hordó) után 2008 végére a negyedére esett (34 dollár/hordó), 2009-ben kisebb ingadozásokkal folyamatosan nőtt az olajár, s 2009 decemberében meg is haladta a 80 dollár/hordót. Az áremelkedési folyamat 2010 januárjában megtört, s visszaesett az olajár a 70 dollár/hordó körüli szintre, majd ezt követően többször is meghaladta a 80 dollárt a tavasz folyamán, de tartósan nem tudta ezt a szintet áttörni. Az áprilisban indult új árnövekedési hullám azonban már azon a gazdasági fundamentumon alapul, hogy a világgazdaság leggyorsabban fejlődő országai a korábbi gazdasági növekedési ütemeik közelébe kerültek, ezért a globális olajkereslet várhatóan erősödik. A kőolaj határidős ára (a 12 hónap múlva váró ár) is tartósan az azonnali ár fölött változik, esetenként jobban el is távolodik az azonnali ártól, amely egy gyorsuló árnövekedési várakozást jelent.

A Brent típusú kőolaj tőzsdei azonnali és határidős ára
(dollár/hordó)

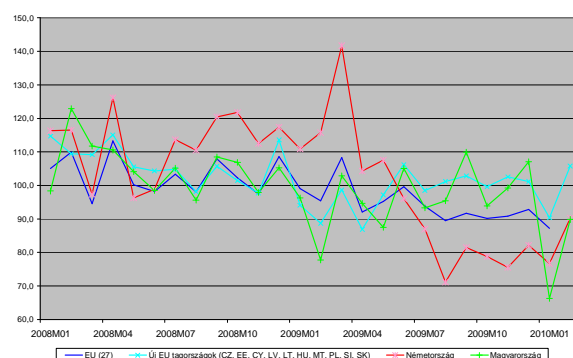

Forrás: Thomson-Reuters

Az év folyamán az olajár várhatóan többször erőteljesen ingadozik, mivel a világgazdaság állapota még törekeny, s az esetenkénti kedvezőtlen fejleményekről szóló hírek 5-8 dolláros áringadozásokat is okozhatnak.

A benzinfelhasználás

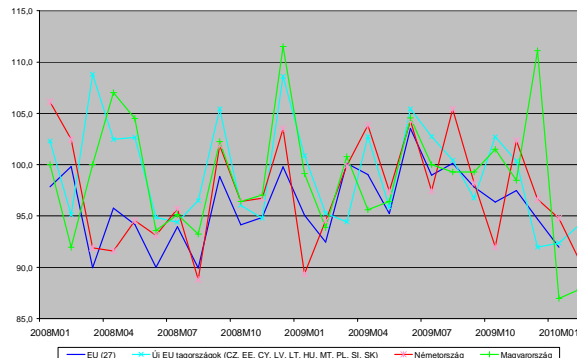
alakulása az EU-ban, az új tagországok, Németország és Magyarország esetében
előző év azonos hónapja =100

Forrás:Eurostat

A gázolajfelhasználás

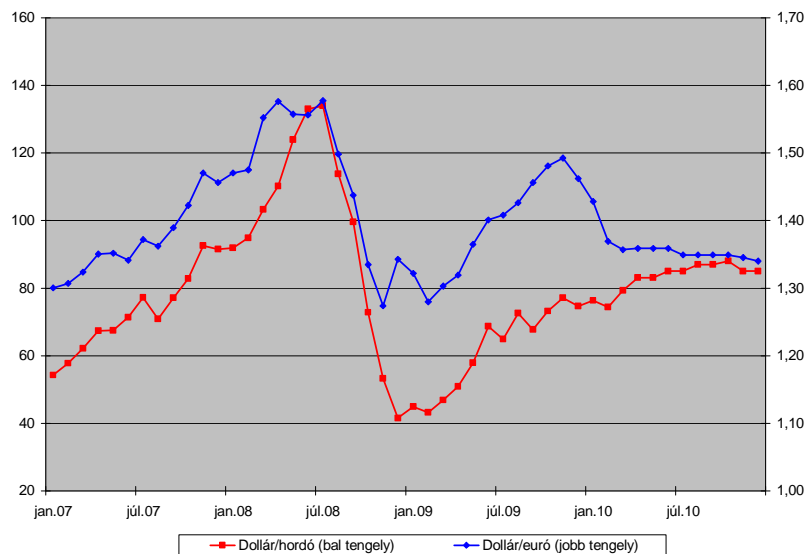
alakulása az EU-ban, az új tagországok, Németország és Magyarország esetében
előző év azonos hónapja =100

A nemzetközi szervezetek adatai szerint a fejlődő országok kőolajigénye már több negyedév óta erősödik a gyorsuló növekedés miatt, az Egyesült Államokban csak idén márciustól magasabb az üzemanyag-felhasználás, mint egy évvel korábban, az EU-ban és Japánban azonban továbbra is jelentős az üzemanyag-fogyasztás visszaesése. A benzinfogyasztáshoz képest az európai gázolaj-felhasználás még súlyosabb visszaesést mutat, azonban Japánban, az idei év első hónapjában a gázolaj-felhasználás már kevésbé csökken, mint a benziné. A fejlett országok első negyedéves alacsony üzemanyag-fogyasztása azonban a hideg időjárással is magyarázható.

A világ üzemanyag-igényének egyértelmű növekedése azt valószínűsíti, hogy a jelenlegi 83-85 dollár/hordó körüli árszintről még tovább emelkedik a kőolaj ára nyárra a 85 fölötti, őszre a 87 dollár/hordó körüli szintekre s az év végére visszatér a 85 dollár/hordó körüli szintekhez. Ezzel az első negyedéves 77 dolláros ár a második negyedévre 84, a harmadik és a negyedik negyedévben 86 dollár/hordó körülire változik, **így a 2010-es éves átlagos ár 83 dollár lesz, amely 34%-kal magasabb a 2009-es árnál.** Egyes tőzsdei kereskedők véleménye szerint, valamint a technikai elemzések alapján (a 85-ös árszint tartós áttörésének feltételezésével) az olajár már idén meghaladhatja a 100 dollárt, míg a legtöbb piaci elemző és főképp a nemzetközi intézmények 75-85 dollár/hordós árat valószínűsítenek erre az évre. A határidős árak sem támasztják alá a további jelentős árnövekedést. A kőolajkészletek különlegesen magas szinten állnak a piac-meghatározó országokban, és nem csökkent a tengereken, tankhajókban levő készlet sem.

A kőolaj (Brent) tőzsdei ára és az euró-dollár árfolyam

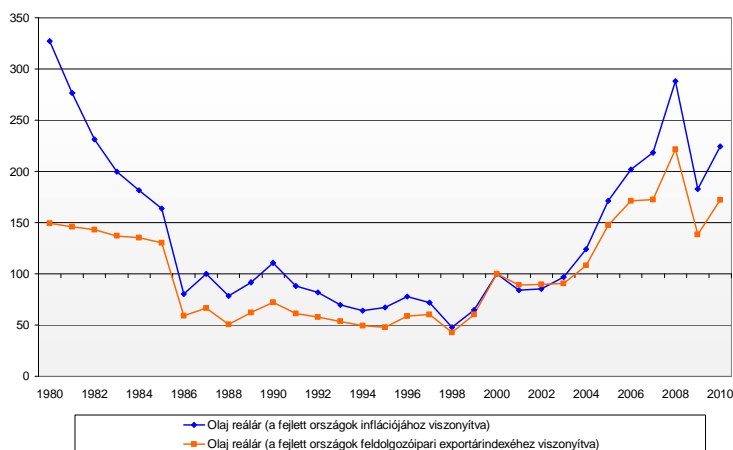

Forrás: Világbank, EKB, előrejelzés: GKI Energiakutató Kft.

Az olajárak felfelé mozgását az elmúlt év decembere óta **a dollár erősödése kíséri**, tehát a befektetők egyaránt bíznak a dollár erősödésében és az olajárak emelkedésében. Ez a folyamat még jobban drágítja az euróban, illetve forintban kifejezett olajárát. **Az előrejelzés szerint a dollár az euróhoz viszonyítva erősödő tendenciájú lesz a következő évben**, mivel a gazdasági növekedés jelentősebb lesz az USA-ban, s az amerikai gazdaság jobban támaszkodik a FED (ugyan csökkenő) likviditási támogatására. Az euróvezetet a görög pénzügyi válság terhe is nyomja, s napról-napra jelennek meg híradások a dél-európai országok állampapírpiaconak esetleges összeomlásáról. Az eurót támogatja az amerikaihoz viszonyított relatív magas irányadó kamat, amely helyzet 2010 folyamán bizonyosan megmarad.

A kőolaj reálára a 2008-as nagy emelkedést követően 2009-re valamelyest mérséklődött, de 2010-re várhatóan ismét erősödik. A folyamatok azt jelzik, hogy 2010-ben a kőolajár lényegesen gyorsabban növekszik, mint a fejlett országok fogyasztói árindexe, vagy a fejlett országok ipari exportárindexe. Ezzel a fejlett országok számára a cserearányok kedvezőtlenül alakulnak, ezen folyamatok erős ösztönzést is adhatnak az energiatakarékosságnak, de a klíma-energia feladatok megvalósításának is.

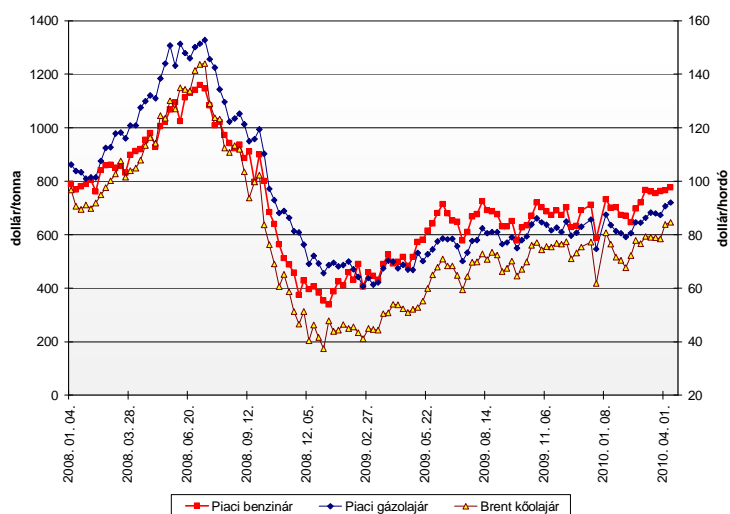
A kőolaj reálárának alakulása a fejlett országok inflációjához és feldolgozóipari exportáraikhoz viszonyítva (%, 2000=100)

Forrás: IMF, World Economic Outlook Database 2009

A kőolaj árváltozása a termékárak alakulását is befolyásolja. 2009 folyamán a kőolaj árváltozásához hasonlóan a piaci gázolaj ára is közel 40%-kal mérséklődött az éves átlagok szintjén, a benzinnél „csak” 20%-os volt az éves átlagos árcsökkenés. A válság leginkább a gázolaj áránál érezhető, 2009 végére 2008 decemberéhez viszonyítva a gázolajnál 38, a benzinnél 96, a kőolajnál 130%-os volt az áremelkedés. **2010-ben a termékárak követik a kőolaj árváltozását, a fentiek alapján 820 dollár/tonnás benzinnél és 760 dollár/tonnás gázolaj árat feltételezünk.**

A kőolaj, a benzin és a gázolaj mediterrán piaci jegyzési ára

Forrás: KHEM

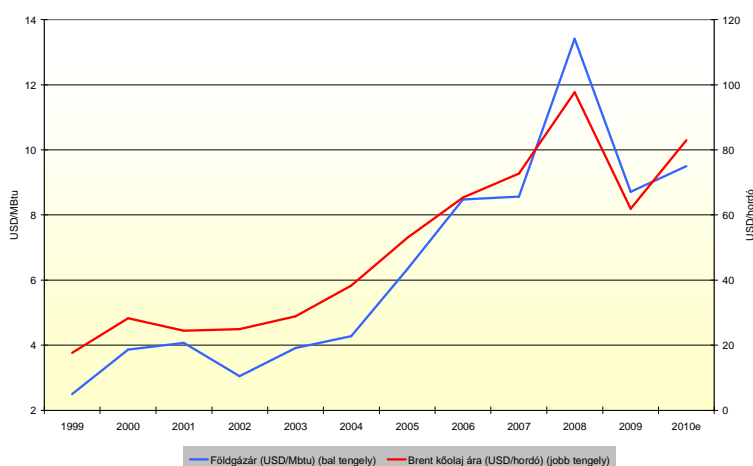
A benzin és a gázolaj piaci jegyzési ára és előrejelzése (dollár/tonna)

	Benzin	Gázolaj
2007. átlag	688	668
2008. átlag	830	956
2008. évi változás (%)	121	143
2009. átlag	587	546
2009. évi változás (%)	71	57
2010. április	770	720
Előrejelzés 2010 átlagára	820	740

Forrás: Energia Központ Kht., előrejelzés: **GKI Energiakutató Kft.**

Az európai **földgázárak** a jövőben is – bizonyos késleltetéssel - követik a kőolajpiaci ártrendeket, mivel a hosszú lejáratú szállítási megállapodásokban, még az újonnan kötött szerződéseknél sem történt lényeges változás. A hosszú távra megkötött európai földgázszállítási szerződésekben általában a kőolajtermékek (gázolaj, fűtőolaj, kőolaj) 6-9 hónapos átlagos árváltozásokhoz indexálják a földgáz árát. A lecsökkent földgázfogyasztás kisebb kompromisszumra kényszerítette a fő szállítókat, ezen belül a norvég Statoil-t és a Gazpromot, hogy a szerződések minimálisan kötelező átveendő mennyiségén felüli szállításoknál a jelenleg jóval kedvezőbb spot piaci árakat (is) alkalmazzanak. 2008-ban éves átlaggal mérve 55%-os volt az európai földgázárak átlagos emelkedése, majd 2009-ben 35%-os volt a csökkenés. A havi földgázár adatok szerint 2010 első negyedévében stagnált az európai importált földgáz ára, majd követve a 6-9 hónappal megelőző átlagos kőolajtermék-áremelkedést **éves átlagban 10-13% körüli átlagos áremelkedést feltételezünk**, amely akkor lehet 10% körüli, ha a szabadpiaci gázvásárlások továbbra is jelentősek maradnak. Amennyiben a lassan növekvő kereslet felszívja a spot piacokon jelen levő felesleget, akkor várhatóan az áremelkedés inkább a 13% körüli értékre kerül. 2010 végére az európai kőolajár **10 dollár/MBtu fölé**, azaz 360 dollár/1000 m³ fölé kerül, amely 28%-os növekedés a 2009. decemberi szinthez viszonyítva.

Az európai átlagos import földgázár és a Brent olajár

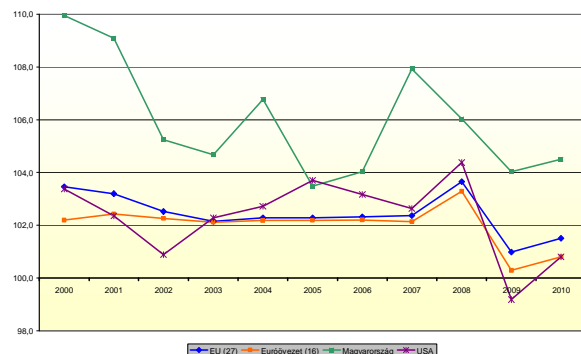
Forrás: Világbank, Commodity Database 2010: előrejelzés: GKI Energiakutató Kft.

2010-ben a fejlett országokban mérsékelt inflációs folyamatok jelentkeznek. Az EU-ban 1,5% körüli a Monetáris Unióban 0,8% körüli infláció várható 2010-re, de a fejlődő országokban is csak 4% körüli lesz a fogyasztói árindex. Az IMF előrejelzése szerint erősebb árhatás csak az energiahordozók területén várható, az egyéb alapanyagok és ipari alapanyagok esetében csak szerény emelkedés, esetenként csökkenés feltételezhető. A válság és a lassú kilábalás, a magas munkanélküliségi szintek miatt nem

várható, hogy az ipari termelői árindexek is gyorsan emelkedjenek, legfeljebb az energiaigényes iparoknál gyorsulhat az árindex az energiaárak gyors növekedése miatt.

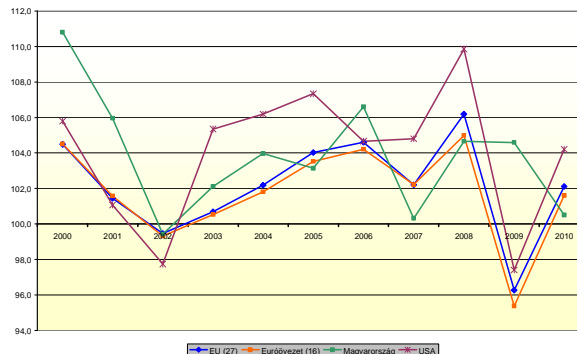
A fogyasztói árindex

alakulása az EU-ban, az Egyesült Államokban és Magyarország esetében
előző év =100

A termelői árindex

alakulása az EU-ban, az Egyesült Államokban és Magyarország esetében
előző év =100

Forrás: EUROSTAT, BLS 2010: előrejelzés: GKI Energiakutató Kft.

3.2. Hazai tendenciák

A kőolaj piaci árának változása a hazai termékárakat is jelentősen befolyásolta. 2008-ban a forint árfolyamának erősödése tompította a dollárban meghatározott árak emelkedését, de 2009-ben az árak csökkenése kisebb volt forintban mérve, mint dollárban, mivel a forint gyengült. A belföldi termékárak követték a külföldi termékárak változását, bár 2008 utolsó negyedétől 2009 végéig a hazai adók nélküli termékárak jellemzően magasabbak voltak, mint az irányadó dél-európai tőzsdei piaci árak. **Ez a tendencia 2010-ben megfordulni látszik**, azaz valószínűleg visszaáll az a helyzet, hogy a hazai adók nélküli termékárak valamivel alacsonyabbak, mint a tőzsdei árak.

Az Európai Bizottság megrendelésére készült, a nagy- és kiskereskedelmi üzemanyag-piac vizsgálatát tartalmazó tanulmány† szerint a magyarországi domináns piaci szereplő nagykereskedelmi árazási gyakorlata egyaránt kapcsolható az észak-európai és a mediterrán piacokon jelentkező tőzsdei áralakuláshoz. Megállapították, hogy nem lehet kimutatni a 2008 őszi terjedő adatok alapján jelentős eltérést a magyar adók nélküli termékárak és a tőzsdei termékárak között, amely a túlárazásra mutatna. Hangsúlyozzák azonban, hogy a kelet-közép-európai országok kőolaj-, illetve kőolajtermék piaci nem kellően transzparenssek, mivel nem lehet adatokat találni a kőolaj árakra, a finomítói árreésekre, a nagykereskedelmi árakra és a kereskedelmi árreésekre. Emiatt ezeken a piacokon **a verseny sem tud úgy kibontakozni, mint a nagyobb európai piacokon.**

A 2009-es piaci árcsökkenést a magyarországi adóváltoztatások is korlátozták. A 2009. júliusi és a 2010. januári jövedéki adó emelése önmagában bruttó 12 forinttal emelte meg a benzint és 9 forinttal a gázolaj bruttó árát. A 2010. április elején érvényes átlagos üzemanyagárak (336 Ft/liter, illetve 313 Ft/liter) pedig 33, illetve 27 forinttal magasabbak csupán az adóemelések miatt. Tekintettel arra, hogy előzetes adatok‡ az üzemanyag-fogyasztás 12%-os visszaesését mutatták ki az első negyedévre, ezért elképzelhető, hogy a magas árak és a környező országokhoz képest magas adók a belföldi fogyasztás visszaesését okozta, s a benzinturizmust erősíti. Fontos **azonban hangsúlyozni, hogy a hideg, havas január-február is visszavetette a keresletet, ezt jelzik az EU-n belüli havi adatok is. A jelentős**

† http://ec.europa.eu/energy/oil/studies/doc/2009_oil_market_survey.pdf

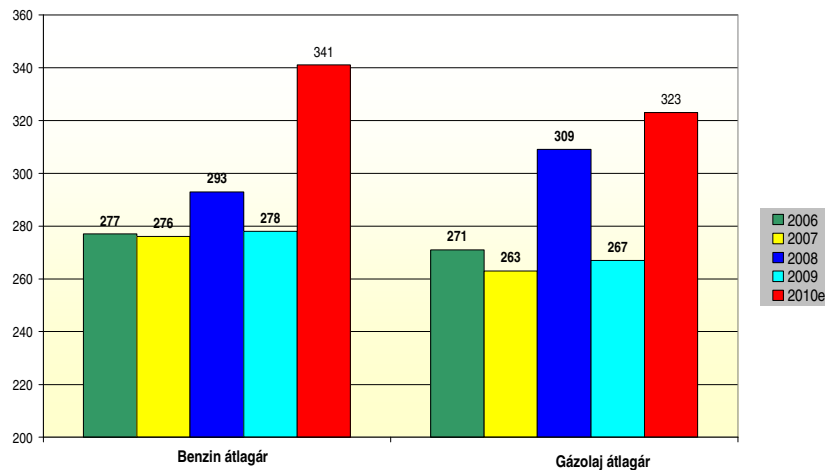
‡ A Magyar Ásványolaj Szövetség felmérése szerint, amely a kiskereskedelmi forgalom nagy részét lefedi, de a nagykereskedelmi eladásokat nem

mértékű csökkenés azonban alig befolyásolja az éves fogyasztást, mivel az első negyedév általában az éves fogyasztás csak 15-20%-a.

2010-re a hazai termékárak árnyövedése a kőolaj árváltozását követi. A 2009-es folyamatokat alapul véve a benzinnél erőteljesebb, a gázolajnál mérsékeltebb árnyövedést feltételezünk, mint a kőolajár változása. A belföldi árnyövedés tompítását a forint feltételezett erősödése is segíti, de ellene hat, hogy a dollár is kissé erősödik az euróhoz, képest. Nem feltételezzük, hogy idén változás lenne az adómértékekben, azaz véleményünk szerint a költségvetés helyzete nem engedi meg, hogy a jövedéki adó mértékét csökkentsék.

A benzin és a gázolaj éves átlagos ára

Ft/liter

Forrás: KSH, előrejelzés: **GKI Energiakutató Kft.**

2010-re 340 Ft/l körüli benzin és 325 Ft/l körüli bruttó gázolaját feltételezünk. Ezen éves átlagos árak mellett a benzinnél 2010-ben 22, a gázolajár 21%-kal emelkedik a 2009-es átlagos árakhoz viszonyítva. Az üzemanyagárak, havi olajár előrejelzésünk szerint, októberig emelkednek, majd az utolsó két hónapban mérséklődnek. A benzin fogyasztói ára megközelíti, esetleg 1-2 hétre el is hagyhatja a „bűvösnek tartott” 350 Ft/litert.

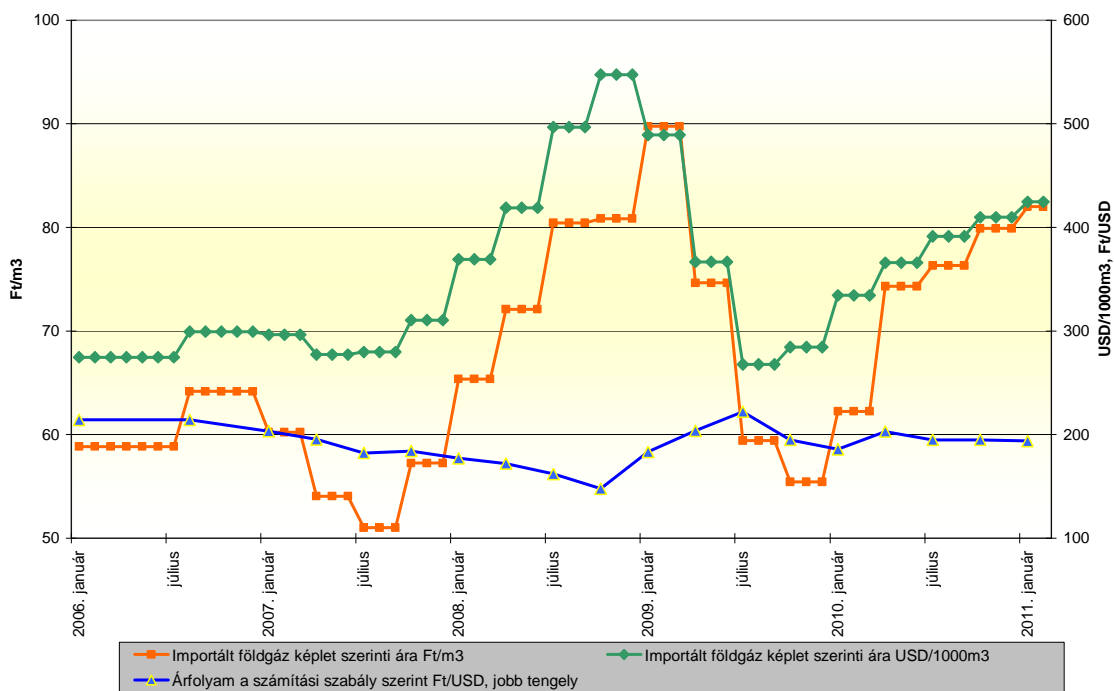
A földgáz hazai árváltozását a földgázpiac megnyitása óta a nemzetközi és hazai piaci folyamatok és az egyre inkább normatív szabályozás határozza meg. A liberalizált, szabadpiaci **árak alakulásáról** sajnos nincs információ, nem közöl ilyet - kötelezettsége ellenére - az Energia Hivatal. A nem lakossági árak alakulására a „gázellátás” szakágazat termelői árindexe nyújt információt, becsléssel kiszűrve belőle az egyetemes szolgáltatás árának változását. Ezen adatok szerint a szabadpiaci árak (eltekintve a „bevételi hiány ellentételezésére szolgáló pénzeszköz” fizetésének kötelezettségétől) 2009 második felében mintegy 20%-kal mérséklődtek a piacnyitás előtti szintekhez viszonyítva. Az Eurostat információi szerint pedig a 2009. január 1. és 2009. július 1. közötti gázár változás a nem lakossági, közepes fogyasztási szinttel rendelkező felhasználónál 30% is volt. Tekintettel arra, hogy az év második felében (és jelenleg is) a gázközpontokon keresztül vásárolt szabadpiaci földgáz ára alacsonyabb, mint a hosszú távú szerződésekben rögzítetteké, ezért feltételezhetően tovább mérséklődött a szabadpiaci szektor földgázár szintje.

A fenti folyamatokkal ellentétesen a szabadpiac és az egyetemes szolgáltatásban szereplők számára a rendszerhasználati díjak jelentősen megemelkedtek a piacnyitásra, illetve 2010 január 1-jére. Különösen a kisebb fogyasztók, így az egyetemes szolgáltatásban a háztartási fogyasztók számára jelentett ez nagy növekedést, 1 év alatt a nettó alapidő 76, a bruttó alapidő 83%-kal nőtt. A Magyar Energia Hivatal legutóbbi közleményében azt jelezte, hogy az új, 2010. januári egyetemes

szolgáltatásban szereplő kifizetői alapdíj messze nem fedezi a rendszer működtetéséhez kapcsolódó költségeket, s véleményük szerint az évi 12 000 Ft helyett kb. 30 000 Ft lenne a megfelelő tarifa. (Egyben ez indokolja azt, hogy az importált földgáz árváltozásától eltérő mértékben változnak a háztartási gázdíjak, mivel azok is tartalmaznak a rendszerhasználathoz kapcsolható elemeket).

Az alkalmazható árképletek szerint a hosszú távú szállítási szerződés keretében érkező földgáz forintban kifejezett ára, az év folyamán negyedévről negyedévre emelkedik, a 9 hónapos átlagolás miatt tompítva követi az elmúlt időszak kőolajpiaci áremelkedését. Idén az első negyedévben az árfolyam mérsékelte, a második negyedévben erősítette az áremelkedést, várhatóan a harmadik negyedévben az árfolyam ismét tompítja a piaci áremelkedés hatását, s előrejelzésünk szerint a jövő január 1-i gázárak képzésekor az árfolyam semleges hatású lesz.

Az importált földgáz ára az árképzési szabályok szerint (Ft/m³, USD/1000m³)

Forrás: ThomsonReuters adatok alapján GKI Energiakutató Kft. számításai és előrejelzése

Az importált földgáz forintban mért ára a fenti adatok szerint az éves átlagokkal mérve csupán 5% körül emelkedik, azonban 2009 októbere és 2010 októbere között az ár 40% feletti ütemmel nő.

Várhatóan a belföldi árakat idén az év további hónapjaira vonatkozóan a rendszerhasználati díjak változása csak kissé érinti, ezért összességében az egyetemes szolgáltatás díjai 2010-ben az éves átlagok szerint 8%-kal nő, azonban 2009 októbere és 2010 októbere között az ár 25% feletti ütemmel emelkedik, s az emelkedés folytatódik 2011 januárjárára.

A **háztartási földgázárhoz** kapcsolódó támogatások az új rendelet szerint csupán idén júniusig élnek, ezt követően megszűnik a támogatás. Nem tartjuk valószínűnek, hogy az új kormány a korábbihoz hasonló támogatási rendszert vezessen be idén, emiatt a fogyasztói árindexszel mért földgáz árdragulás sokkal jelentősebb lesz, mint amekkorát csupán a tarifa-emelés mutat. Becslésünk szerint a fogyasztói árindexszel mért földgázár-dragulás 2010-ben 15-18% körüli lehet, amelynek mintegy fele a

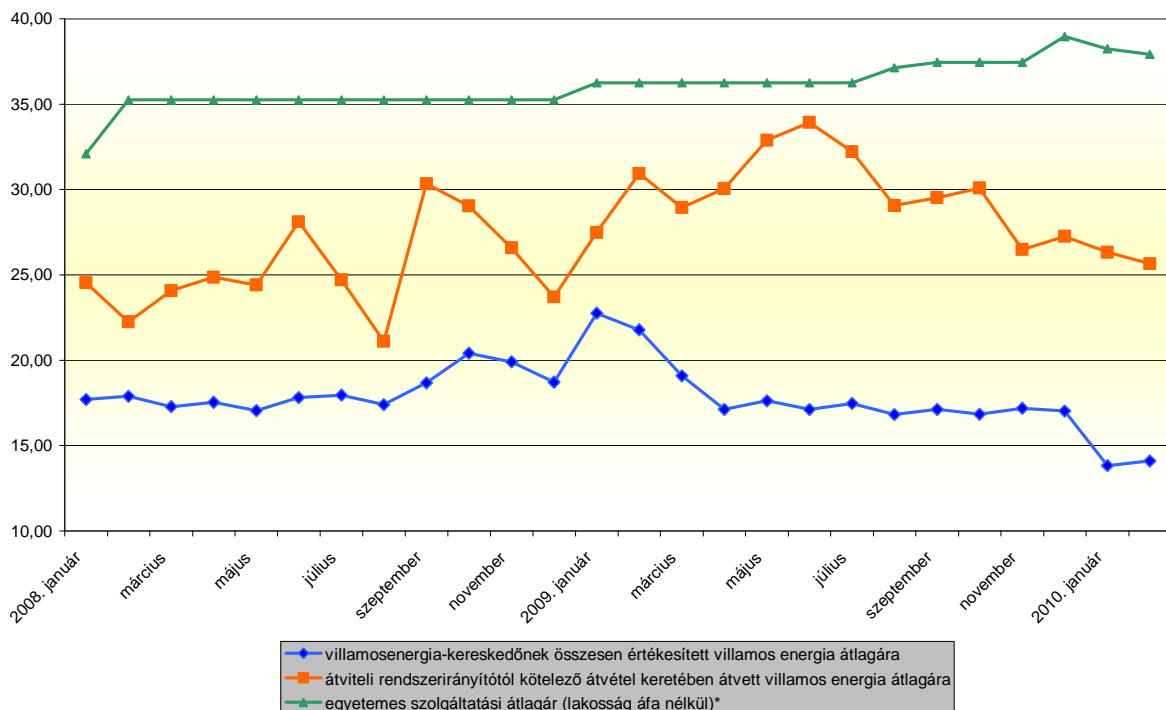
gázártámogatás megszüntetéséből fakad. Azt is fontos jelezni, hogy a 12 havi árindex folyamatosan emelkedik az év végéig, így az áthúzó hatás 2011-re is jelentős lesz.

A **szabadpiac területén** rugalmasabb áralakulással számolunk, mivel a spot piacok árai befolyásolják (főképp a nagyfogyasztók esetében) a belföldi áralakulást. Összességében azonban a közepes és a kisebb szabadpiaci fogyasztók óvatossak, ezért valószínűleg éves (gázéves) szerződéseket kötöttek a kereskedőkkel, ahol az ár az év folyamán nem változik.

A **villamos energia fogyasztói ára** a KSH adatai szerint 2009-ben 7%-kal emelkedett, s mivel az emelkedés nagyobbik része 2009 második félévében jelentkezett, ezért áthúzó hatás érvényesül 2010-re. 2010 elejére két szolgáltató árcsökkentési kérelmet adott be, összességében azonban a villamos energia ára nem változott a KSH által gyűjtött lakossági fogyasztásra vonatkozó adatokban (bár a rendszerhasználati díjak emelkedtek a lakossági körben). Valószínűleg 2010 őszén jelentkezik majd az egyetemes szolgáltatóknál az újabb áremelési törekvés, amely a megemelkedett gázáraknak a villamos energia árakba történő begyűrűződésétől függ. Becslésünk szerint a fogyasztói árindexszel mért háztartási villamos energia árindex 8-10%-kal nő 2010-ben.

A **szabadpiaci villamos energia árak** területén enyhe csökkenést lehet tapasztalni, várhatóan nem emelkedik idén a szabadpiaci villamosenergia-ár, mivel az év második felében, főképp ősztől várható KÁT-ár emelkedést az év eleji piaci energiaár és a rendszerhasználati díjak csökkenése ellensúlyozza. Az azonban valószínű, hogy ha a kereslet emelkedik, akkor az őszi aukciók árai szintén emelkednek, amely az utolsó hónapok szabadpiaci árait, valamint a 2011-es árakat befolyásolja.

Nagykereskedelmi, kötelező átvételi és lakossági villamos energia árak
(Ft/kWh)

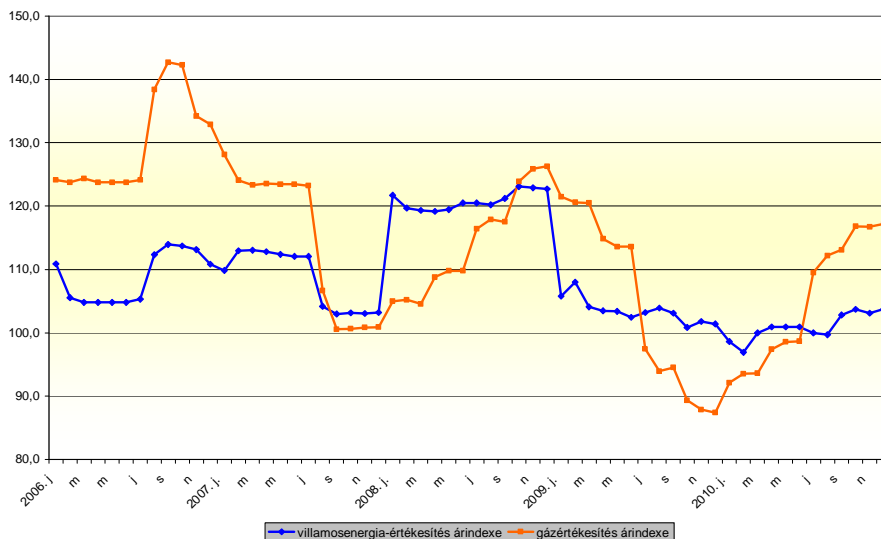
*A KSH minden hónapban az adott hónapban megkapott számlák alapján határozza meg a fogyasztói árakat, gyakorlatilag a fogyasztói árakban a tarifák változása az érvényességi időhöz viszonyítva 1 hónappal késik.

Forrás: MEH, KSH

Az energiaipari belföldi értékesítési árindex (villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás) 2009-ben folyamatosan süllyedt, éves átlagban 4,6%-kal nőtt. A szektorban legnagyobb súllyal a villamosenergia-ipari értékesítés rendelkezik, itt az éves átlagos szakágazati értékesítési árindex 3,4%, s a gázértékesítési szektor árindexe pedig 4,6% volt 2009-ben. Az eddig publikált január-februári adatok árcsökkenést jeleznek. A fentiek alapján 2010-re stagnáló villamosenergia-ipari értékesítési árindexszel és 5% körüli drágulást jelző gázipari értékesítési árindexszel számolhatunk.

A villamosenergia-ipar és a gázipar értékesítési árindexe

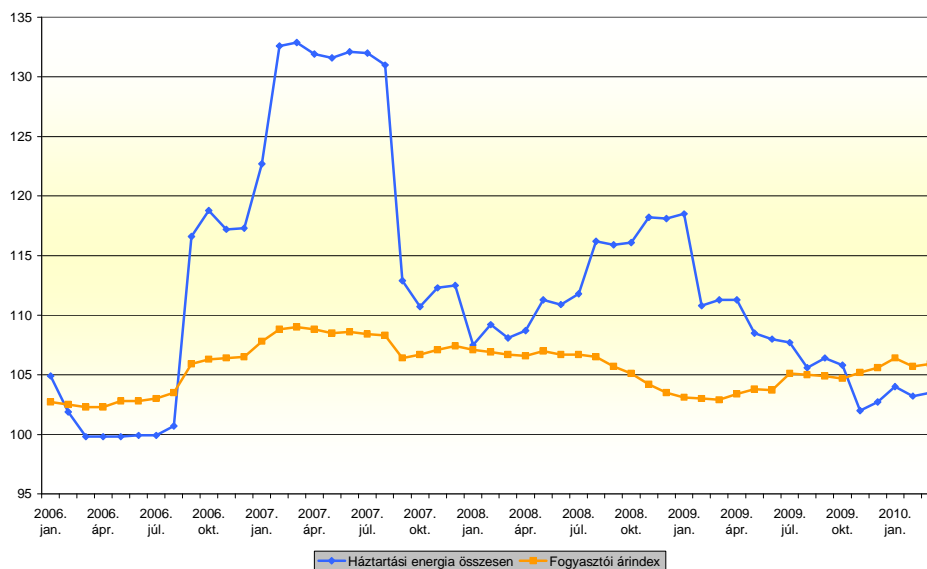
(%, előző év azonos hó = 100)

Forrás: KSH, előrejelzés: GKI Energiakutató Kft.

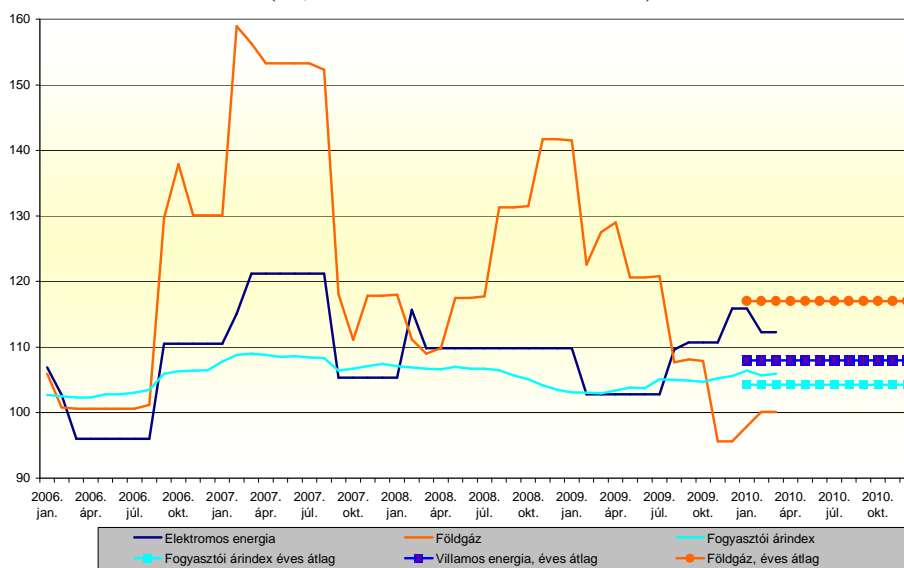
A háztartási energiahordozók árindexe és a fogyasztói árindex

(%, előző év azonos hó = 100)

Forrás: KSH, előrejelzés: GKI Energiakutató Kft.

A háztartási energiahordozók árindexe (%, előző év azonos hó = 100)

Forrás: KSH, előrejelzés: **GKI Energiakutató Kft.**